

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HUSHJÄLN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 12 OKTOBER 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

EN MAN TILL EN KVINNA.

Af BO BERGMAN.

DU SKULLE HA BOJT DITT HUFVUD
som min
en gång under myrtenkransen.
Du skulle ha dansat i solen in.
Nu äro vi båda ur dansen.

Och jag har fått rispor i dagens dåd
och irrat och tappat spåret,
och du har fått slingor af silfvertråd
i stället för myrten i håret.

Men aldrig stod du så vacker som nu,
så god, så bitter att mista,
mitt hjärtas ädla och åtrådade fru,
min tankes hem till det sista.

Jag släppte bedöfvad den enda famn,
som skulle hållit mig bunden.
Jag följde en häxdans af andra namn.
Ditt namn blef den heliga stunden.

I långa kväfvande nätter och dar
med allt det fördömda vaket
kom minnet af dig, och luften blef
klar
och lifvet högre i taket.

Det var nu det öde vi skulle få.
Men hvarför blef det ej annat,
och hvarför stannar man där man
bort gå
och går där man borde ha stannat?

Se himlen reser sin väg och det står
en eldsky i kväll på träden,
och vissnade blad och vissnade år
och vissnade kärlekskväden

— till fötterna rullar det alltihop
och blir som det aldrig varit.
Mitt hjärta har slutit sig kring ett rop,
ett namn, en himmel som farit.

Jag lefver ett föckenlif, och jag bär
dock lågan som ständigt skall brinna.
Nu vet jag i alla fall hvad det är
att mista och ändå vinna.

Välsignad vare den väg där du går.
Min längtan går osedd vid sidan,
och sval som en drömnatts kyss på
ditt hår
och het som en hopplös förbidan

den hviskar, min kärleks, min andes
röst,
om allt som slumrat förteget,
och hela mitt väsen fyller ditt bröst
som du till brädden mitt eget.

Generalskan Anna Brändström.

Några minnesord.

NÄR DESSA RADER SKREFVOS, ringde Jakobs kyrkklockor i den soliga oktoberdagen grafringen öfver en kvinna, hvars lif utgjort en enda lång verksamhet i det godas, rättas och sannas tjänst. Den döda, som då vigdes åt jorden, var generalskan Anna Wilhelmina Brändström, född Eschelson, maka till vår nuvarande svenske minister i Petersburg, generalmajor E. Brändström.

Generalskan Brändström föddes i Stockholm 1855. Föräldrarna voro framlidne konsuln A. E. Eschelson och hans maka, född Frestadius. Helt ung blef hon gifft med grefve Axel Piper till Engso, men äktenskapet upplöstes kort därefter genom grefve Pipers hastigt inträffade död. Tio år senare gifte hon om sig med generalmajor Brändström, som då beklädde militärattachés befattning i Petersburg.

Generalskan Brändström var otvifvelaktigt till hela sin läggning typen för den art af kvinnor, som ha hjärtats intelligens till regulator för sitt lif och sina handlingar. Själ ända sedan barndomen kämpande med en vacklande hälsa, hade hon genom lidandet vunnit den själens fina hörsel för andras bekymmer och andras strider, som skapar människokärlek i dess ädlaste och mest omfattande form. Den svenska kolonien i Petersburg, där sorgen öfver generalskans alltför tidiga frånfalle icke är minst lyngande, har i påfallande grad fått röna prof

FRÅN MIN FÖNSTERSMYG.

I fredstankens tecken.

på hennes hjärtegodhet och ständigt vakande omtanke. Ja, det kan med fog sägas att för svenskarne i Petersburg har det Brändströmska ministerhemmet varit af en betydelse, som ej kan skattas nog högt. Fattig som rik — alla möttes där af takten och hänsynfullheten hos husets fru; den af sorger nedtyngda fann medkänsla och förstående, den behöfvande fick i all tysthet hjälp, den rådsökande råd. Och så var det det svenska sinnelaget hos de båda makarna, som gjorde att man liksom kände sig flyttad närmare hemlandet, då man trädte innanför deras dörrar.

Ty en af generalskan Brändströms förnämsta karaktärsegenskaper var hennes patriotism. Fosterlandet stod för henne som någonting heligt, allt hvad hon kunde göra i dess namn och till dess gagn gjorde hon.

Som exempel på hur osjälvviskt hon kände och handlade, då krafvet att offra egna intressen för uppgifter af större och allmänare räckvidd ställdes på henne, kan anföras, att hon var den drivande impulsen vid hennes makes öfvertagande af den svenska ministerposten i Petersburg. Som svensk militärattaché i den ryska hufvudstaden hade general Brändström vunnit en insikt i ryska förhållanden och rysk politik, som, tillika med hans framstående personliga egenskaper, gjorde honom synnerligen väl skickad att representera vår diplomati i det stora tsarriket. Det var alltså själfvallet att regeringen kallade honom till den ansvarsfulla sysslan. De båda makarna ryggade dock tillbaka för en skilsmässa från hemmet i Sverige, allrahelst som denna skilsmässa också betydde, att de måste lämna barnen, hvilka ej voro i tillfälle att kunna medfölja. Efter mycken tvekan och sedan kallelsen upprepats fingo dock dessa känsloskäl slutligen vika, enär generalskan ansåg, att då fosterlandet kräde hennes make till denna post, så måste de som goda patrioter följa appellen.

Generalskan Brändströms förmåga att representera i hemmet kännetecknades af den finaste kvinnliga takt och älskvärdhet. Det kunde hända att någon rysk officer ibland lät framskymta meningar, som icke på ett vidare behagligt sätt berörde svenska öron. Men husets värdinna förstod alltid att finna de rätta orden, som icke sårade, utan att hon dock stack under stol med sina egna åsikter.

Med hennes rätliniga karaktär sammanföll hennes lågande harm inför allt, som smakade af orättvisa och orättfärdighet. Hon hade själf på nära håll haft tillfälle att se utslag af våld och vrånghet, hvilket utan tvifvel bidragit till att i hennes stålfasta själ ingjuta en ärlig förtrytelse gentemot de grumliga handlingarnas folk.

Generalskan Brändström var ladylike i detta ords bästa mening, och som den verkliga förnämheten på samma gång är enkel och anspråkslös, så hörde det till hennes natur att icke blott vara hemmets högt skattade härskarinna och den kärleksfulla maken, utan också den idoga husmodern, hvilken deltog i allt arbete, äfven det enklaste, med aldrig slappnande intresse.

Det fanns ingenting obetydligt för denna hugstora, känslövarma och helgjutna kvinna. Med sin viljekraft, utnyttjad till det yttersta, betvang hon sin fysiska svaghet och behöll sin själ varm för allt, som utgör lifvets högsta värden: kärleken, barmhärtigheten och osjälvviskheten. Det är hennes eftermäle, och en mera ädelt formad minnesvärd kan ej resas på hennes graf.

E. H.—N.

DET RADER ÅTER FRED I EUROPA — åtminstone officiell fred — efter två långa års oafbrutna krig. Två år ännu, och vi ha tillryggalagt ett århundrade efter den napoleonska krigserans utgång. Detta århundrades utveckling anses af allmänna opinionen ha gått i riktning mot den ständiga världsfreden. Det kan då vara af intresse att taga en öfverblick öfver den civiliserade världens krigshistoria under sådana tid. Frånräkna vi inbördeskrig, hvilka sönderfalla i socialt eller politiskt revolutionära rörelser, "frihetskrig" (d. v. s. lyckade uppror af nationell karaktär) och uppror (d. v. s. misslyckade frihetskrig) — vidare de talrika kolonialkrig som europeiska makter fört utom Europas gränser, samt "interventioner", sådana som Österrikes i Italien 1821 och Frankrikes i Spanien 1842, och taga hänsyn blott till de regelmässiga mellanfolkliga krigen, får tabllån följande utseende:

- 1828 Rysk-turkiskt krig.
- 1848 Tysk-danskt krig.
- 1855 Krimkriget.
- 1859 Italienska kriget (Frankrike-Sardinien mot Österrike).
- 1864 Tysk-danskt krig.
- 1866 Tysk-österrikiskt krig.
- 1870 Tysk-franskt krig.
- 1876 Turkisk-serbiskt krig.
- 1877 Rysk-turkiskt krig.
- 1885 Serbisk-bulgariskt krig.
- 1894 Japansk-kinesiskt krig.
- 1897 Turkisk-grekiskt krig.
- 1898 Spansk-amerikanskt krig.
- 1900 Boerkriget.
- 1904 Rysk-japanskt krig.
- 1911 Italiensk-turkiskt krig.
- 1912 Första Balkankriget.
- 1913. Andra Balkankriget.

Denna lista frapperar i många hänseenden. För det första faller det i ögonen att alla Europas suveräna stater en eller flera gånger under århundradets lopp varit inblandade i mellanfolkliga krig, med undantag af Holland, Belgien, Portugal och — Sverige. Dock är att anmärka att de två förnämnda haft sitt lilla unionskrig med fransk intervention och dessutom kolonialkrig, samt Portugal inbördeskrig. (Norge räkna vi ej med, då det blott i åtta år varit suverän stat.) Men än mer drager krigslistan uppmärksamheten till sig genom det förhållandet, att på den första hälften af detta fredstankens århundrade komma 5 krig, på den andra 13. På de senaste tjugua åren komma 9 krig mot 9 på de första sjutioåtta. På 1900-talets fjorton år komma 5 krig, alltså nära 28 procent af hela antalet, på de sista två åren 3, alltså mellan 16 och 17 procent af hela antalet.

Före Krimkriget lär den föreställningen ha varit allmän, att världsfreden verkligen inträdte. Om afväpningsidéer då gjorde sig gällande är det förlåligt och förklarligt. Om någon nu tror att världsfredens inträde är omedelbart förestående, efter en så fruktansvärdt snabb ökning af krigens frekvens, omfattning och blodighet, måste han taga till motto det tertullianska "credo quia absurdum"; något stöd af fakta erhåller han åtminstone icke.

Vi veta att närhelst skiljedoms- och fredsfrågorna varit föremål för vederhäftig diskussion, alltså mellan makternas bemyndigade ombud, ha dessa alla som en från de eventuella skiljedomsstolarnes befogenhet undantagit vitalfrågor — de fall i hvilka en na-

tion icke kan uppge sin rätt utan att tillika uppge sig själf. Se vi till, i hvilken grad vitalfrågor legat till grund för århundradets krig, finna vi följande:

1828, 1855 och 1877 års krig ha å rysk sida framkallats af behovet att spränga inspärningen i Svarta hafvet och förbi den turkiska skillevakten bana sig väg till Medelhafvet. Jag vill påminna mig att nyligen en svensk penna förnekat Rysslands mycket omtalade "sträfvän till hafvet", med den motiveringen, att de ryska bönderna (som väl knappast hört talas om att hafva existerat) icke förete någon sådan längtan. Men det är nu en gång icke de ryska bönderna som göra rysk politik, utan de ryska statsmännen. De förra må känna aldrig så ringa längtan efter saltvatten, de senares politik må aldrig så mycket lida af sjuklig expansionsdrift, så säger det icke desto mindre sig själf, att för en stormakt måste det såväl ur ekonomisk som krigspolitisk synpunkt vara en nödvändighet — alltså en vitalfråga — att ha tillräde till öppet haf och ej blott till inhaf, hvilkas inlopp äro i andra makters händer. — Från turkisk sida voro dessa krig rena försvarskrig för själfva den statliga tillvaron — i högsta grad en vitalfråga. Och hvad beträffar Englands och Frankrikes andel i Krimkriget, så måste de skydda sina medelhafsinressen, som, särskildt hvad England beträffar, äro oomtvistligt vitala, från den fara som hotade genom Rysslands annalkande. Det är nu en gång så sorgligt ställdt, att en stormakt icke kan och får unna en annan mera än en ganska blygsam "plats i solen", annars riskerar den att en gång själf trängas därur. De krig som föras för att nedslå en hastigt uppväxande stormakt kunna väl sägas grunda sig på framtida vitalfrågor.

1848, 1864, 1866 och 1870 års krig fördes för att möjliggöra Tysklands nationella enhet och statliga tillvaro, och att dessa äro vitalfrågor, kan väl ingen neka. Icke heller att de två förnämnda krigen för Danmark hade karaktären af nationellt själf försvar. Österrike hade att försvara sin historiska maktställning. Detta är en rätt som det blir svårt att fränkänna en stat; ty ingen kan förutsäga, huru snart en förlust af makt blir en förlust af lif.

I 1859 års krig var det Italiens folk som stred för sin rätt till statlig tillvaro. Frankrikes deltagande förestafvades af dess drift att ena det romanska Europa och göra det gällande mot det germanska; dess fredsbrott 1870 af dess önskan att bryta den snabbt uppväxande tyska makten; båda delarne synpunkter, hvilka, som ofvan framhållet, icke kunna fränkännas att i sin mån vara det nationella själf försvarets.

Japans båda moderna krig med tio års mellanid äro att beteckna som en ung, i våldsam utveckling stadd stormakts behof att skaffa rum för sina människomiljoner, sina möjligheter, rum att lefva med ett ord. Å Rysslands sida var ju 1904 års krig ett nytt uttryck för "driften till hafvet".

Minst "vital" ter sig onekligen krigsnödvändigheten i 1898 års spansk-amerikanska krig. Inom amerikanska nationen äro ju också åsikterna om imperialismens välsignelse delade. Å andra sidan kan icke nekas, att när nu de fredligt sinnade demokraterna med Wilson kommit till väldet, handla de mot svagare grannar ungefär lika imperialistiskt

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	3.50	Halft år.....	4.25
Kvartal.....	1.75	Kvartal.....	2.25
Lösnr.....	0.12	Lösnr.....	0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästern Samuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser de-	
25 öre efter text.	30 öre å textside.	biteras 30 öre med 20 %	förhöjning å särskild be-
20 % förhöjning å särskild begärd plats.		gård plats.	

som republikanerna. Att spanjorerna försvarede sitt gamla kolonialområde, skedde i kraft af en rätt som ännu aldrig varit något folk förnekad.

1900 års boerkrig slutade med ett fritt folks undergång; för detta folk gällde alltså striden en så vital fråga som möjligt. Hvad England beträffar är det svårt för den i kolonialpolitik oförfarne att bedöma huru pass stor nödvändigheten var att lägga de båda republikerna under engelskt välde.

I 1911 års krig hade italienarne i ovanligt ringa grad att fröjda sig åt den fredsälskande världens sympatier. Och dock — för den stormaktsställning, hvari Italien genom många omständigheter drifvits in, kan det väl sägas vara en nödvändighet att äga en stödjepunkt på Medelhafvets södra strand och ett kolonialområde för sin öfvertaliga befolkning. Att Tripolis föga ägnade sig för ändamålet, var icke Italiens fel; det fick nämligen icke välja!

Komma så Balkankrigen 1876, 1885, 1897, 1912 och 1913. Balkan är i eminent grad de tragiska, de obönhörligt olösliga folkproblemens mark. Här ha lagrat sig välde öfver välde, greker, serber, bulgarer och turkar. Hvar och en har här nationell och historisk rätt till det hela; historisk, därför att han här en gång ägt allt, nationell, därför att hans folk ännu i glesa lager betäcker den omstridda marken. Hvar och en kämpar för förtryckta landsmän, hvar och en känner sin sak helig, och hvars och ens sak är absolut oförenlig med de andras. Från en blodig fornlid gå Balkans folk, mänskligt att döma, genom det blodiga nuet mot en blodig framtid; Balkanproblem komma att finnas, så länge ännu två af dessa folk existera. I hvar och ett af de öfriga krigen skulle, frukta vi, ett skiljedomsförslag ha ljudit som fåvitskt tal; här åter som en skymf och ett hän.

"Så drabba folken hop i blodigt möte." Det är ett hårdt och grymt göra för ett folk att existera, ty i längden kan det icke ske annat än på andras bekostnad. Medan vi resonera, pågår ett nytt litet Balkankrig, ehuru utom räkningen och "det tredje Balkankriget" står hotande vid horisonten. Hvad skall världshistorien hafva att förtälja om de två år som återstå af detta fredstankens århundrade?
ANNIE ÅKERHJELM.

Amelie Cederschiöld, född Sterky.

NVLIGEN SKULLE jag söka en bekant i ett angeläget ärende. Jag mötte henne nere på gatan, och som tiden ej medgaf uppskof, nödgades jag hejda henne, fast hon ej gick ensam.

Min fråga var snart afgjord, men innan vi skildes sade jag nyfiskt: "Hvem var den lifliga och muntra unga damen du gick med?"

"Den unga damen, och så kan man verkligen kalla henne," svarade hon leende, "är majorskan Cederschiöld, som fyller 60 år om några dar och har tre gifta barn och sju barnbarn."

Jag ville inte tro mina öron.

"Kom till mig i morgon skall du få veta

hemligheten med hennes ungdomlighet," sade hon och skyndade bort.

Jag kom och fick höra att damen ifråga var född 14 okt. 1853 i Hamburg, där hennes far var ministerresident. Vid 18 års ålder gifte hon sig med framlidne major Henrik Cederschiöld och flyttade till Sverige, som var ett för henne främmande land, hvars språk hon ej ens var mäktig trots de svenskfödda föräldrarna o. s. v.

"Men hemligheten med hennes ungdomliga utseende?" frågade jag ofåligt.

Jo, därmed förhöll sig så, att hon redan som litet barn visade anlag för dans och älskade dansen i den grad att hon bara drömde om att få gå till scenen.

För att lugna den lillas häfliga åtrå skaffades henne den bästa undervisning i dans som kunde fås, hvarmed fortsattes i tio år.

Men det var ingalunda i främsta rummet baldanser, som sedermera roade den unga flickan. Det skulle vara tankedjup och skönhet i dansen. Den skulle uttrycka ädla, upphöjda känslor för att tillfredsställa henne.

Som ung fru lefde hon i mondäna kretsar, men de allvarliga intressena växte ändock och fördjupades mer och mer hos henne.

Efter några år ägnade både hon och hennes man sig ifrigt åt arbetet i "Federationen" (sedlighetsföreningen). Så deltog fru Cederschiöld i stiftandet af Dräkthereformföreningen, i hvars styrelse hon verkade under en följd af år. Och 1889 voro båda markerna med om att grunda det Teosofiska Samfundet, som numera kallas Universella Broderskapet och T. S. Fru Cederschiöld är äfven en äkta älskare af all skön konst. Själf har hon idkat både sång och målning förutom dans och skådespel.

I T. S. fick hon användning för sin fallenhet för scenisk konst i ett par af de grekiska symposier som uppfördes där. Hon gaf äfven undervisning i dans åt barnen i de s. k. lotuscirkelne samt åt de vuxna, som utbildades till lärarinnor. Hon fick tillfälle i den af henne komponerade och instruerade religiösa dansintroduktionen till en af symposierna att visa elevernas förmåga att uttrycka de renaste och högsta känslor.

Äfven på många andra sätt har hon deltagit i arbetet inom U. B. och T. S. — ej minst genom öfversättningar till och ifrån de tre europeiska världsspråken, samt genom att i flera år upplåta sitt hem till ett centrum för teosofiskt intresserade.

Fru Cederschiöld har äfven andra intressen än de teosofiska och konstnärliga. Hon har en vidsträckt litterär bildning och följer lidsfrågorna vaket och aktivt, hvilket bevisas bl. a. af att hon är absolutist och att hon har tecknat sitt namn under kvinnornas opinionsyttring för rösträtt.

"Efter alla upplysningar förstår jag, att med så många lifliga och varma intressen måste själen hållas ung och reflexen däraf visas i det yttre," inföll jag.

"Ja, de göra ju sitt till," svarade hennes vän, "men främst beror det på den visdomslära hon omfattar, som stämmer själ och kropp i harmoni. Där har du hemligheten med hennes ungdomlighet."

"Och dansen har väl gjort hennes smidighet i figur och rörelser," tillade jag.

"Ja visst, men det hänger ihop med det inre. Det där är ett intressant kapitel, men jag hinner inte utveckla det i dag."

Inte heller min tid medgaf tyvärr en djupare forskning i mysteriet.

K. A.

Den förspillda faran.

Af ARTUR MÖLLER.

KA DU INTE ÄNDÅ TA PARAPLY i dag, vädjade fru Fischer där hon stod i tamburdörren, lite flickaktigt hängande mot dörrposten efter vanan.

— Nej, käraste, det blir inte regn, svarade hennes man, men utan ofålighet. Han visste att hennes omsorger voro förestafvade af en kärlek, som sträckte sig till allt som rörde hans person.

Och medan hon knäppte bort ett par dammkorn från hans sammelskrage, böjde han sig fram och kysste henne än en gång, mellan ögonbrynen.

Han var lång, mager och mörk som fru Fischer ansåg att en man borde vara. Stillasittandet framför pulpeten hade kanske rundat hans rygg något; men det hade hon aldrig lagt märke till, det hade kommit så småningom.

Han var ännu ej mer än trettiofire och hon tio år yngre.

— Ska jag ta Ingrid med mig och komma och hämta pappa på kontoret i dag?

— Kära du, det går nog inte. Vi får nog sitta öfver en half timme minst, det är en del saker från i går som måste kollationeras.

— Ja, adjö då, Adolf. Hälsa herr Bergsten!

När Fischer kom ned på gatan vände han sig om. Han visste, att i det utbyggda hörnfönstret väntade två hufvuden, lika blondburriga och rosiga, det ena endast betydligt mindre, på hans blickar. Och han log uppåt och viftade igen; därpå satte han sig resolut i ganska rask gång. Ty klockan fallades bara tio minuter och det var han som skulle öppna.

Där han gick, hade han inte den ringaste förkänsla af att någonting oerhördt skulle hända honom i dag. Han tänkte på att det var en utmärkt bräckt skinka han fått till frukost. Därpå funderade han öfver några ord som chefen yttrat häromdagen, och som mycket väl kunde tydas som ett varsel om gratifikation till nyåret. Vid ordet gratifikation kom han ihåg att det var hans hustrus namnsdag på onsdagen, och började tänka på hvad han skulle hitta på för någon öfverraskning den här gången.

En minut före tio var han framme vid kontoret, och medan han stack nyckeln i låset, läste han mekaniskt de båda fönstrens guld bokstäfver Change de monnaie, Geldwechsel, Exchange of money.

Medan han bytte ut sin jaquette mot den tunna lätta arbetskvajen, tänkte han ännu en gång på hvad chefen sagt, hvarefter han började genomögnat kurserna i Börsen-Courier.

Klockan 4,05 hände det.

Det hade under dagens lopp varit rätt lite folk på kontoret; man var framme i september och turistsäsongen sjöng på sista versen.

Bergsten satt och kontrollräknade dagskassan, buntande sedlar och staplande guldmünt.

Fischer hade just själf varit ute och låst galudörren, kontorets vaktmästare hade gått till posten.

Så mycket mer förvånad blef han att höra fotsleg i det lilla vaktmästarrummet utanför.

Han skulle just säga någonting härom till Bergsten, men munnen blef stående halföppen. Ty i nästa ögonblick steg en maske-

KLÄDNINGAR

till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänd der Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Specialiteter:
Flnare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.

Modernaste Flnapparsbruk.

Idans textpapper tillverkas af Klippan.

rad man in i lokalen. Förvåningen lämnade rum för en besynnerlig kall stelhet i lederna, då han såg en revolver glittra till i den svartbehandskade handen.

— Hands off!

Han lydde mekaniskt, men i detsamma förekom honom hela uppträdet överkligt och otroligt, som om han läst en kolportageroman eller sulfitt på biografen. Han gjorde en rörelse för att protestera.

— Hvad är det här för ett spektakel — ! började han.

— Still, dein Hund, oder! röt mannen på någon sorts obehaglig polsk-tysk cirkusdialekt, i det han lade pekfingeret på trycket. Fischer kände hur hans händer flögo upp af sig själfva.

Nu vände sig mannen om och gaf en låg signal. En annan mask blef synlig och fattade posten i dörröppningen. Äfven han höll en revolver riktad mot dem.

I denna sekund mötte Fischers blick Bergstens, som stod där på andra sidan pulpeten med lyfta armar. Han såg utan tvifvel komisk ut. Men Fischer såg blott dödsångesten i hans blick, och den meddelade sig till honom själf.

— Det är alltså verklighet! gnydde tankarna inom honom, medan hans handleder surrades och han vårdslöst stöttes omkull på golvet. — Detta skulle Berta ana. Å, Berta och min lilla Ingrid.

Det blef en oförgämlig dag för Adolf Fischer.

Sedan han och Bergsten på polisstationen afgifvit sin redogörelse, ringde han upp sin hustru. Han hade tänkt underrätta henne om hvad som händt, men i samma ögonblick han tog luren, ändrade han sig. Han tänkte på att det var synd att fördärfa en sådan historia genom att säga något i telefon. Han yttrade blott i sin naturligaste ton, att han blifvit uppehållen, men skulle vara hemma om tio minuter.

Så tog han en automobil. Han längtade. När han kom hem berörde det honom egendomligt, att plaggen i tamburen hängde på sina vanliga platser och allt var sig likt sedan i morse.

I sitt raffinemang brydde han sig inte om att yttra någonting om händelsen vid bordet, utan beslöt att vänta till kaffet, då Berta brukade sitta hopkrupen hos honom på en turkisk divan. Men medan de åto vingelé, ringde plötsligt telefonen inne på hans skrifbord. Det var från en tidning som gjorde honom flera frågor angående omständigheterna vid inbrottet.

Nu fick han berättas.

Men det blir oftast inte som man tänkt sig här i världen. Visserligen sa fru Fischer från början med häpet vidgade ögon och återhållen andedräkt. Men allt som den dramatiska skildringen fortskred, var det liksom om någonting slocknade inne i pupillerna och det kom ett uttryck i hennes ansikte som — ja, som i alla fall inte var det han väntat.

Lilla Ingrid var däremot idel entusiasm.

— Band de verkligen pappa om armarna? upprepade hon gång efter annan. — Kastade de omkull farbror Bergsten på golvet också?

Det ringde igen, denna gången var det tamburklockan. En representant för en annan tidning och en fotograf. Adolf Fischer fick på nytt redogöra för inbrottet, och bland annat fotograferas märkena efter repen kring hans armläder.

Det var en stor och oförglömlig dag hos

Adolf Lundgrehn.

Vår nya följetong.

SEDAN NU BERÄTTELSEN "ETT tappert hjärta" avslutats i föregående nummers romanbilaga, börja vi i detta nummer införandet af en bergslagsnovell, "Vällar-Per", hvars egenskap af folklichsbild från ett af våra bruksdistrikt gör den till en lämplig motsats till de båda föregående mera salongsmässiga skildringar, vi publicerat.

Författaren, Adolf Lundgrehn, helt visst en alldeles ny bekantskap för de flesta af Iduns läsare, är en man i 30-års åldern och tillhörande den talrika klass af skribenter, som fått kämpa en oafbruten kamp mot fattigdomen, under det lusten för författarskap samtidigt varit så stark, att han ej kunnat afhålla sig från att tillgripa pennan och dikta de stunder han ej behöft slita för brödbiten.

Efter en kort skolgång och sedan fortsatt bildningsutveckling på egen hand tog L. en tid plats som bokhållare, men öfvergick småningom till journalistiken, medarbetade i åtskilliga tidningar och bedref vid sidan där af en afsevärd skönlitterär produktion, som ingick i tidningsspalterna. I bokform har han utgifvit novellsamlingen "Under kampen", romanen "Högagård", en diktsamling "Ensamhetens sånger" jämte ett antal broschyrer i dagsfrågor. Därtill har han hållit åtskilliga föredrag i nykterhetsrörelsens och folkupplysningens tjänst. F. n. sköter han Smålands Folkblads lokalredaktion i Nässjö.

"Vällar-Per" är, som sagdt, en bergslagsnovell, som på ett medryckande sätt skildrar det hårda lifvet framför smältugnarne däruppe i järnets och forsarnas vackra landskap, hvartill författaren fogat ett romantiskt inslag af ömsom humoristisk, ömsom gripande natur.

..... familjen Fischer. En tidning lyckades få in ett tiotal rader om händelsen i sin kvällsupplaga. Så var det ute i staden och hela eftermiddagen spelade telefonen. Alla Fischers umgängesvänner ville lyckönska honom att ha sluppit helskinnad från affären.

Hans och Bergstens namn uttalades denna afton af tusentals läppar. De befunno sig i centrum för hela stadens intresse. Det var ett stort afbrott i hvardagslifvets obemärkta enahanda, och det bör ej döljas att Fischer njöt där af, ehuru hans hustrus, som det föreföll honom, kyliga fåordighet förundrade och nästan oroade honom.

Påföljande morgon skickades jungfrun ner med order att köpa alla tidningar, oberoende af deras färg. —

Adolf Fischer fick också god tid att genomgå dem, ty kontoret kunde inte öppnas i dag. Polisen höll på där med sina undersökningar.

Tillsvidare hade de inte ledt till något resultat. Förbrytarna, som tydligen voro af internationell typ, hade burit handskar och således ej lämnat några tumaftryck efter sig. Något ansiktssignalement kunde ju ej heller uppgifvas, och i de afseenden Bergsten och Fischer kunnat lämna någon ledning, såsom i fråga om tjufvarnas längd, klädsel o. d. stämde ej deras uppgifter med hvarandra.

Detta beklagades af en tidning, som sökte förklaringen därtill i den "förvirring och skrämsel som alldeles tycks ha förlamat de båda banktjänstemännen".

Fischer, som satt och läste högt för sin hustru, kände vid dessa ord plötsligt hur blodet steg upp i hans ansikte.

Han tog en annan tidning som hade hans och Bergstens porträtt på första sidan. Det var en braskande artikel med flera underrubriker. Den sista innehöll en del reflexioner med anledning af den dristiga kuppen, för hvars utförande man inte kunde undertrycka en viss beundran. Det såg nästan ut som om de skulle undslippa med sitt byte, öfver 15,000 kronor. "Hade de båda bankmännen lagt i dagen mera sinnesnärvaro och rådhighet, torde väl tjufvarna åtminstone inte kommit undan med så väl bibehållet inkognito".

— Åtminstone! utbrast Fischer. — Hvad menar de med det?

— Fråga inte mig! sade fru Fischer utan att lyfta ögonen från sin hälsöm.

Han skrynkade förbittrad ihop tidningen, i det han såg på henne.

— De kanske tycker att skurkstrecket är beundransvärdt!

— Åh det vill de väl ändå inte ha sagdt, kom det från fru Fischer med ett litet leende och i en ton, som genom sitt lugn kontrasterade mot mannens. — Men mod och beslutsamhet är ju alltid beundransvärda.

Därmed reste hon sig och lämnade rummet, som om hon inte ville vidare ingå på saken, eller pinades af att höra mer.

Efter skymningens inbrott begaf sig Adolf Fischer ned till det lilla växelkontoret som i hast fått en sådan ryktbarhet. Han undvek hufvudgatorna, och då han såg en klunga af nyfikna, som hängde på trottoaren utanför, gick han om dem i båge med hatten neddragen i pannan. Han hörde ett skratt ur klungan och det skar i honom liksom det hade gällt honom.

Polisen hade gett sig af.

När han nu återigen stod i skumrasket därinne — han ville ej väcka uppseende genom att skruva på det elektriska ljuset — genomlede han hela scenen på nytt.

Men den hade liksom fått en annan färg, och dess dramatiska spänning hade fått en besk bismak af tragikomik. Hvad som skett och inte skett föreföll honom ej längre så nödvändigt och själfallet.

Precis där hade den förste maskerade mannen stått, ej mer än två meter från barriären, då han vändt sig om mot dörren och signalerat till sin kamrat. Det var det första ögonblicket som gått förlorat.

Det andra var när förbrytaren band Bergsten. Då hade han visserligen den andra revolver riktad emot sig. Men genom att

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON J. SIMON, PARIS.

K. ANDERSON

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

"IDEAL" chatull af ek, med 9 1/2 duss. kontrollradt bordsilver eller ock 9 1/2 duss. 1.ma nysilver till Kr. 625—200. Praktikatalog, ringmått gratis. KUNGL. HOFJUVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

På stora Irumman . . .

En liten räkneuppgift.

RU FLINGA KOMMER EN DAG fram i september upp till fru Klinga och finner henne midt upp i flyttningsskåpet. Golfven belamrade af packlärar och koffertar, bokskåpen gapande tomma, böckerna uppstaplade på bord och soffor. Gardiner och tafelor nedtagna och alla prydnadsaker sin kos. Glas och porslin på golvet och hvar som helst. Med ett ord, allt är förödelsens stygghet. På ett hörn af serveringsbordet står en halftömd tekopp, en smörklick på ett tefat och några brödbitar i en omelettform.

Fru Flinga ser sig omkring i denna babels-förbisträng med förständets hjärtliga deltagande och skyndar med utsträckta händer fram till fru Klinga, som står dubbelvikt öfver en brunnsdjup packlär.

Fru Flinga ser bräcklig och svag ut. Fru Klinga raka motsatsen. Hela hennes apparition, alla hennes rörelser utvisa en stark fysik.

Fru Flinga: Å kära! Jo, nu har du det för-tjusande! Du är väl alldeles förbi af trötthet och öfveranstängning?

Fru K., godlynt: Inte alls.

Fru F., häpen: Inte! Än ryggen då? Men kanske du inte hållit på så länge?

Fru K.: Hela veckan, lilla du, och mest dagarna i ände och mycket återstår ännu, men inte får man ge sig öfver för det.

Fru F.: Ja, men nog är du väl trött i alla fall?

Fru K.: Tror du man får känna efter sådant!

Fru F., litet irriterad: Får-känna-efter! An-tingen man får eller inte får, ger sig tröttheten nog tillkänna.

Fru K. rycker på axlarna: Ja, ser du, viljan — viljan, den gör underverk. Fast inte är det något nöje att stå i flyttning, det vill jag inte påstå, och nog skall det bli skönt, när allt är öfver.

Det värsta är att min jungfru i dag behagat intaga sängen. Hvad tycks?

Fru F.: Men då är hon väl sjuk?

Fru K. rycker på axlarna: Sjuk! Det vet du väl, hur tjänstfolk tar vid sig, så fort de känna sig litet illamående.

Fru F.: Kan jag inte få hjälpa dig?

Fru K.: Jo, det vore mycket snällt, om du ville hjälpa mig med att lägga ner böckerna i de där lärnarna. (Pekande på två lärarynner större och djupare än den, hvare hon själf packar glas och porslin.) Böcker äro ju så lättvindigt att få ner.

Fru F. tar af sig ytterkläderna och ställer sig nedhukad öfver lären. Redan efter första halftimmen börja rygg och armar värka och blodet tränger henne uppåt hufvudet. Men hon fortfar att taga det ena bokfånget efter det andra från bordet bredvid lären. Värken tilltar och blodet kokar som i en gryta i kinder och hufvud, under det mattsvetten sipprar fram genom alla porer. Hon råtar på sig, drar efter andan, tar sig öfver ryggen och kastar hufvudet bakåt. Fru Klinga ligger fortfarande framstupa och märker ingenting. Fru Flinga hämtar nya bokfång från soffor och stolar, staplar upp dem på bordet och fortsätter med sitt arbete. Hon har föresatt sig att inte sluta, förrän lärnarna äro fullpackade. Men om en stund känner hon dock, att hon måste hvila ett litet tag och slår sig ner i en fåtölj.

Fru Klinga ser sig tillbaka och småler. Den starkas öfvermodiga, själfbelåtna leende gent emot den svaga.

Fru Flinga rodnar pinsamt och reser sig till hälften.

Fru K.: Nej, sitt du för all del, om du behöver det. Inte skall du öfveranstänga dig för min skull.

Det ligger undertryckt skratt i rösten, när hon spetsar till sitt "öfveranstänga".

Fru F.: Jag skall bara hvila ett litet tag, så går det så mycket bättre sedan. Behöfve: du aldrig hvila under arbetet?

Fru K.: Nej, gudskelof. Det är ju något man förresten aldrig får tänka på, när man har man och barn, hus och hem och bara en tjänare, och till på köpet en, som inte stort duget till. Ser du, måste är en sådan förträfflig pådrivare. Det är också mycket roligt, att min svärmor, som du vet är så gränslöst fordrande, skänker mig sitt höga gillande. "Du ligger inte du, som så många andra fruar, och drar dig på schäslongen om dagarna", brukar hon säga.

Fru F.: Hvad svarar du då?

Fru K.: Jag svarar: "Jag, bästa svärmor, arbetar om dagen och sover och hvilat om natten.

Det är det enda rationella och befodrar både hälsa och välförstånd.

Fru Flinga står åter lutad öfver boklären. De få minuternas hvila har gjort henne godt, men när hon slutat, är hon öfvertrött. Helst skulle hon vilja kasta sig baklänges i stolen och ligga där en god stund orörlig och med slaknande muskler. Men hon behärskar sig, fumlar litet med näsduken och torkar sig i pannan och nacken.

Fru K., som hela tiden arbetat med samma öfvertröttna vigör: Så röd du är! Är du verkligen trött för så litet?

Fru F. urskuldande: Ja, det vill säga . . . jag hade ju haft något att göra förut och litet att styra med, när jag kommer hem också.

Det ringer i telefon.

Fru K., vid luren: Jo då, visst orkar jag! Fattas bara det! Förjusande roligt. Tack, vännen min (Till fru F., med upptrymd min:) Malle har skaffat biljetter till dramatiskan i kväll! O, så roligt!

Fru F. förundrad: Och det är du verkligen upplagd för efter en sådan vecka?

Fru K. lika förundrad: Ja då! Just då sätter man mest värde på en förstörelse.

Fru F.: Men . . . (biter ihop tänderna och tar ett stelt afsked).

Fru K.: Ja, tack för hjälpen då, din lilla kråka! Mätte du bara inte förtagit dig, din lilla stackare! (Skrattar som förut.)

Fru F. vänder sig om i dörren och ser fru K. rakt i ögonen: Hör du, när din svärmor prisar dig, säger hon inte något mera också?

Fru K.: Nej, hvad då?

Fru F.: Att du bör känna dig tacksam, mycket tacksam. (Går).

Under hemvägen frågar sig fru Flinga: Jag undrar hvem af oss två, som egentligen arbetat mest? Ett litet räkneexempel, som hon skulle vilja låta gå vidare.

STEFFEN.

Tekniska sagor.

För Idun af OTTO WITT.

Råttan och fången.

FÖR NÅGON TID SEDAN BLEF en man anklagad genom en lönlig angivelse, dömd och kastad i fångelse. Han svor och bedyrade högt sin oskuld men intet hjälpte och han måste, ehuru han var fullständig oskyldig, kvarstanna i den ohyggliga fångelsehålan.

En dag hörde fången ett svagt litet "pip-pip" nere i ena hörnet af cellen.

— Det är bestämdt en råtta, tänkte han. Besynnerligt — nu har jag varit här i hela fyra dagar och ännu inte hört ett knäpp. Besynnerligt.

— Pip-pip, gnällde det igen så ömkligt att fången öfvervann sin motvilja för rättor och helt vänligt lutade sig ned.

— Hvem är det som piper? frågade han.

— Det är jag, svarade en späd stämman och en liten råtta kröp försiktigt fram midt på golvet.

— Å, var inte rädd, min lilla vän, sade fången.

— Nej, jag är bara så svag och eländig, genmålde råttan och såg på honom. Jag är nära att förgås af hunger — ack, vill du gifva mig litet att äta?

— Ja, vänta en stund, svarade fången, snart kommer fångvaktaren; då skall du få. Tyst — där hör jag honom — göm dig så att han inte trampar på dig, lilla kryp.

Råttan släpade sig in i skuggan under bänken och så kom vaktaren.

Han lade två brödkakor på bordet framme vid fönstret och hällde friskt vatten i kruset.

— Kom nu, uppmanade fången den lilla gnagaren och han blef så intresserad af att se den lustiga, lilla råttan mumsa, att bägge kakorna voro försvunna, innan han kom att tänka på, att han själf också behöfde litet att äta.

blixtsnabbt huka sig ned bakom barriären skulle han ha kunnat komma Bergsten till hjälp och kanske gett det hela en annan vändning.

Det var väl inte troligt att mannen vid dörren kommit sig för med att skjula och alarmerat hela huset. Men om han också skjulit — skulle han ha hunnit få sikte? Ja, faran fanns där!

"Men mod och beslutsamhet är ju alltid beundransvärda."

Fischers ansikte förvreds. Han led af de svåraste marter som manligheten kan lida: han såg sig feg och förödmjukad i den kvinnas ögon som han älskade.

Det är nu åtskilliga år sedan. Fischer sitter fortfarande vid sin pulpet midt emot Bergsten. Han åtnjuter sin chefs förtroende och högaktning, och om de försvunna 15,000 talar ingen längre.

Äfven i familjen Fischer tycks revolver-episoden vara glömd.

Ty den beröres aldrig med ett ord.

Men i sin chiffonnier har Adolf Fischer en mängd gulnade tidningsurklipp i godt förvar. Äfven den karikatyr som en obskyr skämt-tidning hade inne på hans hustrus namnsdag.

Men ibland när kontoret just stängts för publiken och klockan visar på 4,05, ser han med en besynnerlig spänd blick mot dörren till vaktmästarerummet och håller lyssnande andan.

Det är som om han väntade på någon som inte kommer. . .

Och han får nog vänta.

Ty det är med bragden som med lyckan: den anmäler sig i regel bara en gång i en människas lif.

De gamlas dag.

UNDER BESKYDD AF H. K. H. kronprinsessan anordnas i nästa månad en amatörutställning af konst, konstslöjd och handarbeten till förmån för De gamlas dag i Stockholm. Alla, som kunna, uppmanas att deltaga. De föremål, som äro ämnade att utställas, torde under oktober månad insändas till Akademien för de fria konsterna i Stockholm, under adress vaktmästar Hellman. Sista inlämningsdagen är den 1 november. Om en person önskar ställa ut flera föremål, vore det önskvärdt, att ett af föremålen skänktes till föreningen "De Gamlas Dag".

Önskas försäljning, åtager sig föreningen detta emot erhållande af 20 procent på försäljningssumman. Å föremålen skola namn och adress tydligt utsättas; på dem, som äro afsedda såsom gåfvor, torde ordet "Gåfva" bifogas, jämte värde; på dem, som skola försäljas, "Till salu" jämte priset; samt på dem, som endast äro afsedda såsom utställningsföremål "Utställd".

Nu riktas till alla, kända och okända, amatörkonstnärer en uppmaning att tråda fram och visa hvad de förmå.

Till damerna riktas en särskild vädjan att samt och synnerligen deltaga, exempelvis med något vackert handarbete.

Anmälningar om deltagande i utställningen emottagas till den 1 november å "De gamlas dags" byrå, Regeringsgatan 9. Rikst. 126 20, allm. tel. 148 90.

DE GAMLAS DAGS FÖRENING.

Pellerins Växt-Margarin ersätter det finaste mejerismör.

— Se så, lilla slukhals, sade han, nu har du ätit upp hela min middagsmat. Men det gör ingenting — håll till godo, håll till godo.

Den lilla råttan plirade med ögonen, satte svansen i det vackraste S hon kunde och pep: — Det här har du inte gjort för intet, bästa Borinne.

Fången skrattade.

— Å-ja, svarade han, någon betalning kommer aldrig i fråga — du lille stackare — aldrig i fråga — men hvad var det du kallade mig? Borinne?

— Ja, svarade råttan, vi kalla dem så.

— Hvilka? undrade fången.

— De på två ben kalla vi Borinne och de på fyra, som löpa i skog och mark, hela Borute.

Fången log ånyo öfver råttans lustiga sätt att benämna människor och djur och fänkade just fråga henne, hvad hon då kallade fåglar, fiskar och växter, då råttan satte upp en förnäm min och sade:

— Du tror kanske inte, att jag är en beläst råtta, — tror du inte, att jag vet, att jag på ett eller annat sätt kan vara dig nyttig. Joo, du. Jag har allt knaprat i mig en hel flottig sagbok och hela fabeln om råttan och lejonet och den om råttan och elefanten kan jag på mina tjugu år.

— Du var mig en rolig kamrat, tyckte fången.

— Rolig eller inte, svarade råttan, affär är affär. Du har hjälpt mig ur lifs fara med uppoffrande af en hel dags egen ranson — var säker om att jag skall betala igen det med räntors ränta.

— Nej, hör du, utbrast fången, du talar ju som en hel grosshandlare — hur känner du till allt det där egentligen?

— Jag har bott ett helt år i en slakteriaffär och lefvat på räntorna, genmälde råttan.

På detta sätt språkades de vid, de två.

Men tiden gick.

Fången började att tackla af.

— Hvad felas dig? frågade råttan.

— Salt, svarade fången. Det finns intet nödvändigare för den mänskliga organismen än saltet.

— Salt? undrade råttan. Sådant där hvitt, som ser ut som socker och som man blir förstlig af?

— Just det. Kan du skaffa mig det, lilla pyre, så är du duktig.

— Du har räddat mitt lif, Borinne, genmälde råttan, nu skall jag rädda ditt. Hvar skall jag hämta saltet?

— I något kök, kanske, föreslog fången.

— Det går nog inte, svarade råttan. Ser du, jag är nu för tiden fängelseråtta — jag har skrivit ut mig ur allmänna "hus-rättsföreningen" och gått in i "Råttornas förening till fångars nytta och nöje".

— Å — kors då! utbrast fången imponerad. Det var värre det.

— Men finnes det inte salt i naturen? frågade råttan. Hur kommer det in i köket? Lagas det?

Fången svarade, att det fanns salt i hafvet och i grufvor, djupt under jorden; salt fanns det i människornas tårar och det fanns växter i öknerna, som voro salta.

— Godt, svarade den modiga lilla råttan, jag skall finna salt — var lugn.

Och borta var den.

Råttan smög sig bland rännstenar och snår och på dolda stigar och rätt som det var stod hon vid hafvets strand.

Där såg hon besynnerliga, höga ställningar behängda med ris.

— Det är ett gradérverk, upplyste en van-

drande gesäll af fjällämlarnes gulfläckiga släkte.

— Hvad tjänar det till?

— Å, vet du inte det? Det är ju ett saltverk —

— Hur? pep råttan i förvåningen så högt att en stor katt, som låg och spann i solskenet tittade upp med ena ögat. — Hur, pep hon saktare — men lämmeln var borta. Den hade tagit till bens, då den såg, att katten hade vaknat.

— Jag får väl taga reda på det här ensam då, fänkade råttan och började att titta sig omkring.

Den såg väldiga pumpverk pumpa upp hafsvattnet genom tjocka rör, högt upp till cisternerna ofvan gradérverken. Sedan såg hon hur vattnet fick rissla ned öfver det upphängda riset och hur kvistarne mer och mer öfverdrogos af hvita kristaller.

Hon förstod nu, att detta var salt, som stannade kvar på kvistarne, medan vinden och solen afdunstade vattnet.

Glad utsökte den lilla råttan en riktigt hvit, tjock gren, gnagde af den och släpade den till fångelset. Upp genom de trånga murarne bar det så att fångarna undrade:

— Männe det spökar i det gamla tornet.

Omsider kom hon till vännens cell och drog med stort besvär in i kvisten genom hålet. Hon stod där så triumferande —

— Här har du salt, sade hon stolt.

Fången kastade sig öfver den salta kvisten med förtjusning — å, hvad det smakade —

— Det här räcker väl länge? undrade råttan.

— Lilla vän, genmälde fången, min kropp innehåller en half kilogram koksalt — min kropp behöfver, — för att ej benstommen skall förstöras — icke mindre än 7 kilogram salt om året.

— 7 kilogram — är det mycket det? undrade råttan. — Hur stort är det?

Fången visade ett stycke upp på låret.

— Så här mycket, sade han. Hela foten, vaden och ett godt stycke af benet öfver knäet.

För den lilla råttan var detta någonting oerhördt — det var lika mycket för hennes lilla kropp som ett helt kyrktorn för en människa.

— Det blir ju en hel skog af kvistar det, sade hon till slut.

— Javisst, tyckte fången, men jag är säker på att du kan få fatt i mycket bättre salt än detta — gif dig af på nytt igen. Se efter hur Borinnerna bära sig åt för att få bort saltet från grenarna i gradérverket — och råttan begaf sig ånyo ut på vandring.

Denna gång kom hon ej till gradérverket, utan till de stora saltgårdarna eller salinerna vid hafsstranden. I dessa insläpptes hafvets vatten och fick därpå afdunsta, då saltet afsatte sig i form af små, blänkande kristaller. Luten öfver dem aftappades och kristallerna rakades upp med långa rakor. Sedan omkristalliserades de ett par gånger och därefter var det rent hvita saltet färdigt att slås i paketen för att gå i handeln som bordssalt.

Råttan släpade med sig ett paket hem.

— Ja, se det var riktigt, förklarade fången. Detta är riktigt kloratrium, just det jag behöfver — tack, lilla råtta!

— Nå, än kvistarne då? frågade hon.

— Det var inte riktigt salt, svarade hennes människovän, men något fanns det ju också af det. Jag ville inte nedslå ditt mod — men det är inte saltet på kvistarne som an-

vändes, utan det, som blir kvar i lösningen efter gradéringen.

— Ja, det är det samma, svarade råttan, hufvudsaken är, att du nu har fått salt.

Så fortgick råttans och fångens bekantskap i ett helt år.

Då dog fångens belackare och den förre släpptes åter ut till solen och friheten.

Det var saltet, som råttan fört till honom, som gjorde att han kunde hålla sig vid lif hela den långa tiden.

Råttan återgick till "Husrättsföreningen", då fången tog henne med till sitt hem — hon gifte sig och glädde sin husbonde med talrika barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Idun

FRU LUCIE LAGERBIELKE-VITUS, "denna illuminerade ande", för att tala med Stockholms Dagblad, har naturligtvis reagerat på sitt eget upphöjda vis emot Marika Sjernstedts välbefogade kritik (i Idun nr 39) af hennes senaste bokalster. Och nu försöker hon ta en liten spirituellt stoppnålsförgiftad hämnd genom långspalliga annonser i dagspressen, i hvilka hon mellan virakspuffarne från sina esoteriska kompanjoners och vattendragares — Svenska Morgonbladets pastor Gasslander och Aftonbladets Anna Maria Roos — rökelsekar inramat en passus ur fru Sjernstedts recension jämte följande underskrift: "Marika Sjernstedt, författarinnan till Det Röda Inslaget. Idun — damernas egen tidning — god familjeläsning!"

Snillrikt — eller hur!

Däremot glömmes fru Vitus totalt att i sina annonser citera den utförliga anmälan af "Daniel", som Stockholms Dagblads litteraturkritiker ägnade henne endast ett par dagar efter Marika Sjernstedts uttalanden i Idun, och hvilken i allo kommer till med Iduns kritiker samstämmiga resultat. Vi skola reparera hennes glömska med ett par små citat.

"När denna illuminerade ande diktar — skriver bl. a. d:r Rabenius — ingjuter hon sina idéer i en oljefärgsromantik af vedertagen rafflande-rörande art. Här några scener: den öfvergifna makan gråter och vrider sina händer sökande sin försvunne make. Deras ende son dör, och själf sträckes hon på sjuksängen. Den själssjuka gör sitt inträde på ett storstadskafé, där mängden valdför sig på honom, men en prostituerad kvinna tar honom i sitt hägn. Denna kvinna fattar kärlek till honom och befriar honom när tider blir från hospitalet; hon afstår honom till sin yngre syster, hvars goda fé hon är och hvars oskuld och lycka hon med sitt näringsfång möjliggör. Men hon kan ej lefva under tyngden af sitt tragiska öde och hufvudeffekten inträder, när hon dränker sig samma dag, som den öfvergifna hustrun finner sin död genom en blodstörtning på gatan. Om den sorgliga händelsen har redan det äkta paret fått en föräning i drömmen. Är icke denna historia, till hvilken höra ännu andra hjärtnypande scener, som gjord för att spelas på biograf, tillräckligt banal och tillräckligt sensationell för att på söndagskvällen samla kö utanför de nya konsttempelen litet hvarstans i staden ifrån Roslagsgatan till Götgatan?"

Och som slutomdöme yttrar anmälarne:

A. SELANDER & SÖNER,

GÖTEBORG & STOCKHOLM.

Den som anskaffar möbler, utan kostnadsförslag från oss, går kanske miste om just det, som skulle passat honom bäst.

40-årig erfarenhet som en af de förnämsta möbelfirmor i landet hafva

KONSTNÄRLIGT SKOLAD LEDNING.

BINDANDE GARANTI FÖR . . .

FÖRSTKLASSIGT ARBETE. . .

För STOCKHOLM:

Särskild MÖBELARKITEKTBYRÅ

med profuställning, Birger Jarlsgat. 9.

Föreståndare: **Slagge Almén.**

"Man vill sammanfatta sitt omdöme öfver boken så: banalt romantiserad kvasifilosofi, hopsydd med en tanklös och förflugen kritik af redbar vetenskaplig forskning och nyttigt humanitärt arbete. Som syndabock för den föregifvet förvända uppfattningen och behandlingen af de sinnessjuka har förf. i sin berättelse infört hospitalspatienten Leo, en skald, som utgjuter sin kränkta, passionerade själ i några verser. Hur kommer det sig, att hans dikter äro så träaktiga och intetsägande, utan hvarje glimt af geni, vare sig friskt eller sjukt? Sannerligen, här finns ingen poetisk åder att täppa för.

Skalden Leo fröstar sig vidare öfver sin misskända storhet genom att så många betydande andars, t. ex. Shakespeares och Miltons, verk rönt ett sådant oförstående vid sin framkomst. Bland dem nämnes också Immanuel Kant, som på sin tid gjorde bokhandlarne i Königsberg bekymmer. Med mera kändedom om denne mans skrifter borde Leo eller Vitus enligt konsekvensen af sin egen åskådning anse, att de förtjänat att sjunka allt djupare i glömska, medan vi i dem se det oförstörbart starka värdet mot mystificerande humbug och filosofisk obskuranfism."

Modern sina barns lärarinna.

VI VETA ALLA, ATT KVINNORNA nu gripits af lusten att prestera något utöfver den vanliga ranson, som af ålder tillmälts dem, men medan vi stirra oss blinda på de ogifta själförsörjerskornas upp-marsch, ha vi knappt öga eller öra för en i sitt slag martyr — hon som söker arbete utom hemmet, men ej kan finna det, emedan det fordrar en tid, som hon ej disponerar — jag menar modern.

Med afsikt modern — ej hustrun. Ty en gift kvinna utan barn, som med energi söker sig ett extra arbetsfält, finner det i regeln. Men mödrarna! Hur ofta möta vi ej bland dem likgiltiga, slöa, nöjeslystna väsen — och som just blifvit nöjeslystna, slöa, likgiltiga genom för litet arbete. Ty medan vi å ena sidan finna en typ af modern, hon som dagen igenom står i ett enda "schå", som ingen tid öfrig har till en promenad, ett nöje, ja, inte ens till hemrefnad — antingen därför att hennes axlar äro för hårdt lastade, eller därför att arbetsbördan är irrationellt lagd, så att balansen saknas — så ha vi å andra sidan en annan typ: modern i det godt lottade hemmet med tillräcklig eller ganska god tjänarehjälp och med sammanlagdt blott några arbetslimmar dagligen. Utan någon kraftansträngning, men dock med omtanke från hennes sida, går allt som en olja i det huset. Maten står i rätt tid på bordet, tvätten skötes punktligt in, barnens slumpor sakna hål och deras listycken felande knappar. Sin direkta plikt fyller hon. Men det blir henne småningom ej nog. Och så får hon förr eller senare ett begär att skaka af sig dådlösheten, att bli verksam. Vanligen afskedas en tjänare, husmodern åtager sig de flesta af hennes sysslor. Men i regel skänker detta arbete henne ingen tillfredsställelse, det tröttrar, men lugnar ej. Och då ger hon tappt — men verksamhetsbegäret söker sig andra utlopp i nöjen, spetsöm, naturenligt lefnadssätt, välgörenhet, föreningar. —

Ett annat verksamhetsfält, kanske det enda naturliga, låge dock så mycket närmare: att undervisa de egna barnen. Men föreslå vederbörande detta och ni får tusen

Far, hvart flyga svanorna här?

Af LUDVIG HOLSTEIN.

I öfversättning af ARTUR MÖLLER.

FAR, HVART FLYGA SVANORNA här?

Bort! Bort! Halsarna räcka de,
högt ibland skyarna sjungande sträcka
de
bort! Bort! Ingen vet hvarthän.

Far, hvart segla skyarna här?
Bort! Bort! Vinden den hvinande
här öfver vidderna sveper de skinande
bort! Bort! Ingen vet hvarthän.

Far, hvart vandra dagarna här?
Bort! Bort! Glida de, rinna de,
ingen kan gripa dem, spårlöst försvinna
de.

Bort! Bort! Ingen vet hvarthän.

Men far, vi själfva då, hvart gå vi här?
Bort! Bort! Ögonen hölja vi,
hufvudet böja vi, suckande följa vi.
Bort! Bort! Ingen vet hvarthän.

och ett skäl däremot! Det är verkligen, som om man instinktivt värdade sig mot denna sysselsättning, ty oaktadt modern känner, att hennes dag är för overksam, samtidigt som hon på annat sätt söker döda tiden, så kan hon ej nog välsigna den snälla tanten, som har kindergården eller småbarnsskola, för att hon så snart som möjligt lockar barnen från hemmet. Så att hennes dag blir än mer ensam, än mera tom.

Hvad är grundorsaken till denna rent af instinktiva rädsla eller hvad jag skall kalla det, att läsa med barnen? Det måste vara någon falsk föreställning att all läsning är tråkig — eller är det möjligt, att många mödrar visserligen älska sina barn utöfver allt, men formligen ha tråkigt, när de äro ensamma med dem! Något af dessa skäl måste det vara, ty det uttalade: "Jag kan inte så mycket, att jag kan läsa med barnen", håller ej streck. Alla kunna vi ju räkna, skriva, läsa — hvarför öfverlåta vi då så hjärtans gärna åt utomstående att lära de små abc?

Tänk hvad all vår skollärdom ligger i träde!

Har ni aldrig tänkt på, att allt plugg under skoltiden skulle kunna gifva mera valuta än att bara glömmas? Hvarför ha vi läst geografi, kyrkohistoria, Euklides, franska, ja, hvarför ha somliga af oss tagit både student och kandidat, utan att det därför ens faller dem in att inom hemmet förränta sitt kapital? Har ni aldrig, hur litet materialist ni än är, inom er tyckt, att vår grundliga svenska skolunderbyggnad dock är bra bortkastad? Hvad ha de flesta senare i lifvet för nytta af t. ex. främmande språk? Några få ju öfva dem utomlands, men de andra, hur många af dem läsa böcker på främmande språk och hur många sitta ej år efter år på en plats, dit aldrig en främling kommer? Vore det då inte som att kasta bort en skuldbörda om man tänkte sig: jag lär barnen, hvad jag kan? Och så med energi toge itu med att fylla de luckor som tiden grävt i kunskapsförrådet, sedan skolan slutade.

Jag säger inte att ni kanske kan läsa gossar och flickor till studenten, om den nu

skall bli deras vinning. Men en bra bit ditåt.

Och hvad kommer att stå på kontots kredit-sida? Först och främst det absolut stort-artade nöjet att få läsa med barnen. Af egen erfarenhet vet jag, att det ej är ett tvång, en tråkig plikt, utan enbart och allenast ett nöje, en högtidsstund. För det andra utvidgar jag mitt eget på många områden nästan utlocknade vetande. För det tredje blir "skolan" dem ej en buse, utan något "väldigt roligt". För det fjärde lär ni än innerligare känna era barn — skolan tar i vanliga fall bort alldeles för mycket af deras tid — och ni ser åt hvilket håll deras anlag gå. För det femte slippa de läxor. Två å tre timmars läsning på morgonen med blott ett par elever tar lika kraftigt som en hel skoldag plus hemläxor. För det sjätte — eller kanske för det första! — få de tid att vara ute så mycket mer, än om de ginge i en skola. Och frisk luft är dock nummer ett — fråga läkarna, om skolgång är fysiskt nyttig för barn! För det sjunde få de en hel hop tid öfrig för hemmet. För dessa barn blir hemmet inte, som för en mängd skolbarn, ett hotell med helinackordering, det blir till en del af dem själfva, till något, som ej skulle vara hemmet, om inte de bidroge där med sitt arbete — vanliga hemsysslor, som just skola läras under barnåren — och sin lek. Leken ja! För det åttonde räcker ju dagen också till för lek och ras — eftermiddagen är ej upptagen af idel läxor. Och till syvende och sist behöfver man ju inte strängt följa en skolplan, utan kan mera enhetligt ordna undervisningen. Om man sedan skall få in barnen i en klass mot slutet af skoltiden, kompletterar man luckorna sista året, innan inträdesexamen göres.

Med afsikt har här endast afsetts mödrar, som disponera sin tid. De som af ekonomiska skäl måste förlägga verksamhetsområdet utom hemmet, lämnas ur räkningen. Men däremot ej alla mödrar, som äro gångande och ångande skepp. I vissa hem är lönen så knapp, att modern själfvallet blir hemmets fasta arbetsträl — heder åt henne! — och då faller det af sig själf, att hon känner lätt-nad, när skolan omhändertar barnen. Men det finnes en annan kategori utsläpade mödrar, som af ovist verksamhetsbegär, af inre oro, lassa på sig en massa onödigt arbete. Om man föreslår dem att läsa med barnen, så svara de byk och stek — för dem går det materiella före allt. De inse ej, att syltning och stoppning kan en lejd hand utföra, men att handleda och undervisa hennes egna barn, det är modern mest skickad att göra och det är ett verksamhetsfält, som hon ej kan vara nog tacksam att få ägna sig åt.

Alltid kommer det emellertid att finnas barn, som af ena eller andra skälet ej läsa hemma. För dem måste ju skolor ordnas och skolan bör också finnas för läsning i det högre stadiet, där moderns kunskapsförråd tryter eller där en offentlig examen skall avsluta läsningen. Men det är möjligt att, om det småningom blefve — hvad det är — en själffallen sak, att mödrar — de fem, sex första skolåren åtminstone — läste med sina barn, att läsplanen då ändrades, så att flickornas underbyggnad delvis riktades mot denna framtidsuppgift. Och det är också troligt, att dessa unga flickor läste med annan häg, när de visste med sig, att hvad de lärde ej skulle komma endast dem, utan också deras barn till godo.

MARY T. NATHHORST.

Kobb's Canton Thé

är en ytterst delikat och hälsosam thédryck.

Till salu i alla finare speceriaffärer.

IDUNS KOKBOK

AF

ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - - -

På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. - Pris: Kr. 5:50 inb.

ETT BESÖK VID KRISTINEHAMNS

PALATSLIK RE-
ser sig Kristine-
hamns Praktiska
skolas byggnad på
en höjd strax utan-
för den lilla staden
vid Väneren. Är ef-
ter år ha stora
skaror af unga män
och kvinnor från
landets alla delar
och äfven från
främmande länder
där utbildats för
det praktiska lif-
vets mångskiftande
värf. Vida omkring
har skolans goda
rykte bredt sig.

Det är några
minnen och in-
tryck från ett be-
sök i denna skola, vi här vilja skildra.

Vid ankomsten till skolan, från hvilken man
har en vacker utsikt öfver staden och dess
omgifningar, vända vi oss först till skolans
nye föreståndare, rektor Nils Schenke, som
mottager oss på det förbindligaste. Han är en
man i sin krafts dagar, vänlig och sympatisk.
Gärna står han till vår tjänst för att visa oss
skolans lokaler och dess olika afdelningar i
arbete.

Först få vi se skolans ställiga hörsal, hvil-
ken äfven användes som lektionssal för un-
dervisning i bokhålleri. Här finna vi ett antal
unga män och kvinnor ifrigt sysselsatta med
att föra böcker under tvenne lärares ledning
och hjälp. I en sal bredvid, som kallades
"Öfningskontor", hade ej mindre än tio olika
firmor sina kontorslokaler och där uppgjorde
de med allvar och intresse, nästan som
om det varit i verkliga lifvet, affärer
och aftal med hvarandra. Vi gå emel-
lertid vidare.

Sedan vi blickat in i landtbrukarnas sal,
där en agronom höll på att föreläsa om väx-
ternas assimilation och sedan vi med stort
intresse under några minuter åhört ett finge-
radt mål handhafvas vid häradsrätt i Juridiska
afdelningens lektionssal, föras vi in i den
kvinnliga afdelningens slöjdsalar. Flitiga
händer äro där i rörelse. Tysnad råder och
dock ingen tryckt sinnesstämning. Vi pre-

1. Skolparken och rektorsbostaden. 2. Hörsalen.
3. Utställning af eleverbeten. 4. Husmo-

PRAKTISKA SKOLA.

senteras för afdel-
ningens förestån-
darinna, som med
förekommande ar-
tighet visar oss en
mängd färdiggjor-
da arbeten, hvilka
alla bära vittne om
lärarinnornas egen
skicklighet i un-
dervisningen. Med
stort intresse följa
vi flickorna i deras
arbete. Se här en
liten ljuslockig
"kulla", som med
ett småleende lä-
ter oss beundra sitt
arbete på en större
väggbonad, och
här en annan med
en blänkande för-

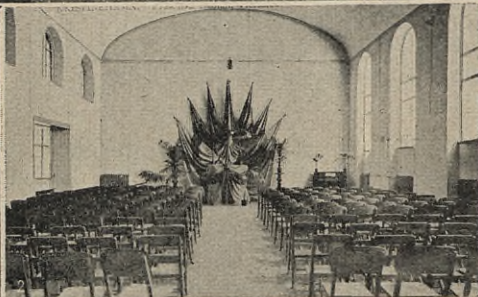
lofningsring på fingret — är det icke
ett arbete i läderplastik, hon håller på
med? Jo visst, en vackert arbetad plånbok
för den blifvande mannen. Framtidsplaner!
Ljusa tankar! Och se där i en sal bredvid
surra symaskinerna och flitiga sitta flickorna
lutade öfver dem. En syr en blus, en annan
ett linne o. s. v.

Från en angränsande sal höres slamret
från väfstolar. Det lockar oss dit. Takfasta,
bestämda höras flickornas slag i väfstolarna.
Genom de talrika fönstren tränga strålarna
från septembersolen in och blandas med trä-
darna i väfvens inslag. Ljusa och glada
blifva sannolikt hemmen, som komma att
prydas med sådana solskensväfnader, först-
lingsarbeten af unga husmödrar.

Tiotal af trådar kastas om hvarandra af
den lilla knypplerskan därborta vid knyppel-
dynan. I hvitaste hvitt blänker spetsen, re-
sultatet af svunna timmars arbete. Ur ett
stort skåp plockar en af lärarinnorna fram
den ena väfnaden efter den andra. Här ha vi
ett arbete i skånsk allmogestil; här en duk i
daladräll. Så följa de, det ena vackrare än
det andra. Intresserade se vi på och lyssna
till lärarinnornas anmärkningar och förklar-
ingar. Så säga vi vårt tack och gå vidare.
Vår ciceron för oss in i en sal, kallad språk-
salen. Här pågår en lektion i engelska språk-

(Forts. sid. 670)

derskursens matsal. 5. Ett af hushållsafdelnin-
gens skafferier. 6. Väfsalen. 7. I skolköket.

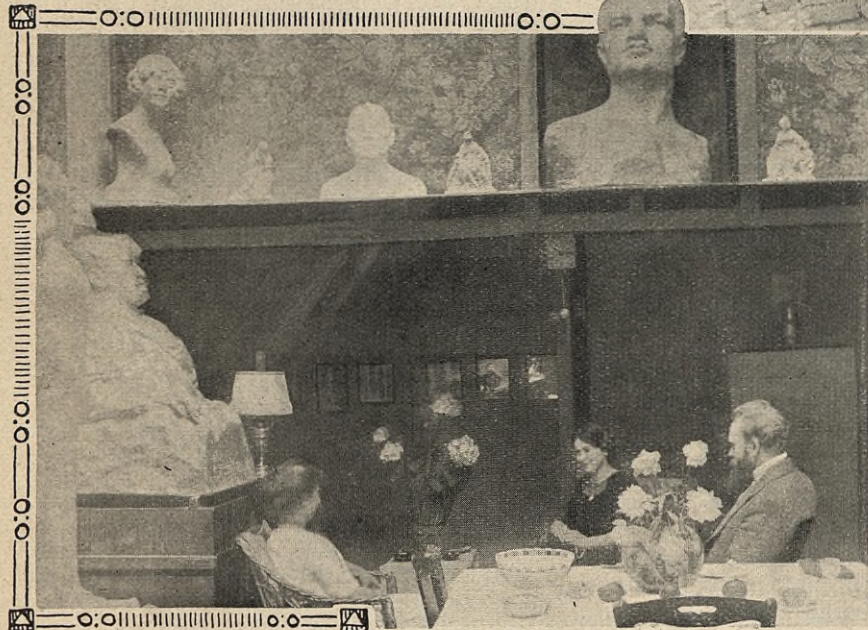
Från Montparnasse till Födra bergen.

SKULPTÖREN GOTTFRID LARSSON, som under nio år vistats i utlandet i och för studier, de senaste åren i Paris, innehafvare af Akademiens stora stipendium, har nu köpt sig gård och grund på Söder, där han skall ordna sitt hem och bygga sig en ateljé. Och den som var med och åsåg hur han själf snickrade, hamrade och färgade, när ateljén i Paris skulle mottaga hans maka, är viss på att inom en ej aflägsen framtid skall han med den säkra smak, den styrka och uthållighet som hos honom äro utmärkande egenskaper, fimra sig uppe på söderbackarna det solida, vackra hem, hvilket skall bilda en passande ram för hans helstöpta personlighet.

För de svenska konstnärsvännerna i Paris blir det däremot helt tomt att icke längre en solig söndagseftermiddag kunna från Gare Montparnasse ströfva uppför den larmande

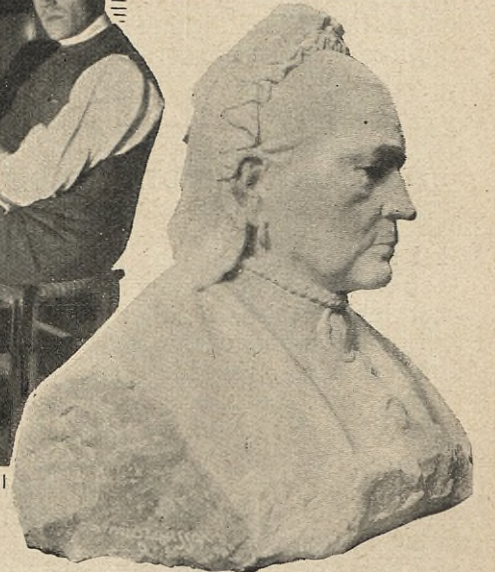
Larssons hemvist. Här längst inne i artistkomplexet numro 14 låg på den ena sidan om den stenlagda långa gången den stora arbetsateljén — så stor att hans valsverk med dess figurer i något öfver kroppsstorlek här sett dagen — på den andra bostadsateljén, bestående af icke mindre än tre våningar. På nedre botten matsal och i ena hörnet den trefliga afbalkningen, som bildade vardagsrummet, och snedt emot dockköket, i hvilket fru Larssons erfarna händer icke endast tillredde ett utsökt kaffe utan äfven ärter och fläsk och dillkött. Kanske måste man tidvis lefva på en röra af mjöl och vatten och gammalt bröd, medan modellen gick ut att äta sin frukost, för att riktigt förstå glädjen och stoltheten att vara värd vid eget bord, där dessa för hemlängtande gommor så betydelsefulla rätter serveras. En trappa upp låg ett minimalt skrifrum och bibliotek, och högst uppe säng-

och kuriösa rue de la Gaité, hvarest fattigkvarterets slynglar och jäntor regalera sig vid de öppna våffelbagerierna, sedan de i kinematograferna fått riklig näring åt de brottets frön, som slumra inom dem, och vika in på den fridfulla lilla rue Du Moulin de Beurre, Gottfrid

kammaren i hvitt och grågrönt. Väggarna voro visst af säckväf doppad i bläck, men vackert var det i färgen. Föreningslänken mellan ateljéerna var en liten murgrönskuggad gård, där julens gran i krukastod som skyltvakt och ropade ut att här bodde en svensk

konstnär. — Här ute på gården i solgasset låg vanligen Philippe, den ståtliga angorakatten, hvars päls i guldrött rivaliserade med färgen på hans ägares chevelyr. Philippe älskade sin herre med en svartsjuk kärlek. Han ville vara ensam om dennes ynnest och såg med oblida ögon det inkräktande, som gjordes såväl af husets nya härskarinnas som af hans egen son, den lille Svarte-Petter, för att icke tala om den skara af traktens utsvulvna katt- och hundvagabonder, hvilka efter måltiderna hoppfullt smögo sig fram för att få sin del af kalaset. Som införandet af djur till fosterlandet icke lätt låter sig göra blef det att säga farväl till troljånaren Philippe, sedan han dock först, som det anstår en konstnärskatt, fått ett ställigt konterfej, hvilket, hugget i sten, skall som fetisch uppsättas framför huset på Söder.

Många äro de stämningsfulla fester, som gått af stapeln uppe hos Lasse under murgrönstaket. Ofvanstående bild är tagen en het augustieftermiddag. Man ser af det sätt på hvilket hvar och en af de närvarande placerat sig för att bäst komma till sin rätt, att det är en skara konstnärer vi ha framför oss. I förgrunden sitter värden med Philippe i knät och bakom honom synes de intressanta dragen af akademins nuvarande stipendiat, den begåfvade skulptören Jönsson, medan medaljgravören och Bellmansångaren Svante Nilsson, bosatt sedan åratals tillbaka i Paris, står i bakgrunden och knäpper på sin luta. Framför honom sitter den talangfulle artisten Yngve Berg och ser ut som en skolgosse och midt emot tronar författaren Legran, grefve F. U. Wrangel, förutom hvilken inget konstnärskolifej härute har sin rätta trefnad, och vid hans sida har skulptör Zedig slagit sig ner, han som nu modellerar lejon och figurar på platsen, i stället för i Jardin des Plantes.

Dock, de enkla festerna ha endast varit milstolpar, som markerat månad efter månad, år efter år af träget arbete. Här är nu icke tillfälle att närmare gå in på Gottfrid Larssons konstnärliga produktion, om hvilken allmänheten hemma själf kommer bli i tillfälle att döma vid en förestående separatutställning, utan vill undertecknad endast påpeka att från hans arbetsateljé i Paris har som sagdt utgått den stora gruppen Valsverk, som vid täflan om Industrimonumentet belönades med andra pris och som förra hösten var utställd i Kungsträdgården till allmänt beskådande, två allegoriska figurer, hvilka satts upp i Norrköpings nya rådhus, och en hel del lyckade porträttbyster. De senast avslutade och här afbildade föreställa konstnärens mor, hvars fasta, allvarliga drag sonen återgivit med god karaktäristik och inuggit i den härligaste hvita marmor liksom ett väl hophållet flickhufvud, som skall inlörlivas med samlingarna på Väsby.

ANNA LEVERTIN.

ETT BESÖK VID KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLA.

(Forts. fr. sid. 668)

ket med realafdelningens lägre kurs. Raskt och bestämdt afgifvas svaren. Sedan vi lämnat lektionssalen, förtäljer oss vår ciceron ett och annat om denna afdelning, som föregående läsåre räknade omkring 60 elever. Examenresultaten, som från afdelningen afgångna elever ernått vid olika statens läroverk, äro synnerligen goda. Enligt hvad undertecknad sedermera förspott, ha i år alla eleverna, 21 till antalet, som anmält sig för examen, lyckats utmärkt.

Efter att hafva aflagt ett besök i ritsalarna

Grenna stads 100-åring

änkefru Maj Stina Bredh, firade häromdagen på det högtidligaste sin 101:sta födelsedag. Blomnor, tal och sång illustrerade födelsedagsfesten, och till och med drottningen hade genom sin tjänstgörande statsfru sändt en hjärtlig skriftlig hyllning. Calla Sundbeck foto.

.....
 uppe i tredje våningen vända vi oss till botenvåningen för att få se skolans hushålls-afdelning i arbete. Rektor Schenke öfverlämnar därvid ciceronskapet åt hushålls-afdelningens föreståndarinna, fröken Bina Pehrson.

Flickorna iklädda bomullsklänningar, stora hvita förkläden och snibbar på hufvudena syssla rödkindade och ifriga med grytor och pannor i det stora, rymliga köket. På ena väggen hänger svarta taflan, där alla ingredienserna för dagens middagsmåltid stå upptecknade. Skafferierna och visthusrummen, rymliga och ljusa, ligga alldeles intill köket. Där står en af lärarinnorna omgifven af några flickor i färd med att demonstrera styckandet af en half ox. Fröken Pehrson, som i sitt förhållande till eleverna för oss ter sig som en moder i sitt förhållande till sina vuxna döttrar, berättar oss ett och annat om hushålls-afdelningen. Bland annat få vi veta, att det mindre köket uteslutande användes för den s. k. husmoderskursen, hvilken afser att bibringa eleven förmåga att väl sköta ett hushåll efter Uppsala fackskolas program.

Till slut göra vi en titt in i mangel- och strykrummet, där en del flickor hålla på med glansstrykning, tvättstugan och torkrummet, allt förstklassigt och praktiskt. På återvägen till stora utgången komma vi förbi bageriet och där var kakkbak i gång. Vår ledsagerska säger till flickorna att bjuda oss på smakkakor och det voro de ej sena att göra.

Förande med oss de bästa intryck från skolan återvända vi till staden. Hvad vi hafva sett och hört under vårt besök förvisar oss om, att läroanstalten på bästa sätt fyller, hvad den utlofvar i sitt program. Taga vi dessutom i betraktande, att skolan har som mål att fostra de unga till ädla fänkesätt och rena seder samt att väcka kärlek till fosterjorden, kunna vi med glädje rekommendera denna praktiska läroanstalt.

CAROLUS.

Från scenen och estraden.

STOCKHOLMARNE FUNNO DET helt säkert besynnerligt att inte mr Gilbert, godsägare från Florida, ville gifva sig med den bedårande markisinnan de Laurier, därför att han kom underfund med att hon hade några droppar negerblod i ådrorna. Här vet man icke af någon utpräglad antipati mot den mörkare, mera exotiska hudfärgen, och hvad det kvinnliga Stockholm beträffar, har det visat sig, att exempelvis negrer kunna få deras hjärtan att brinna som fnöske. Hvem minns icke de s. k. fisksångarnes triumfer här någon gång på nittioalet, och det vidtgående svärmeri, för hvilket de blefvo föremål från den kvinnliga publikens sida.

Men enligt amerikansk uppfattning äger Algot Sandbergs skådespel "Halvblod" en mycket stark verklighetsinnehörd. Klyftan mellan hvita och färgade är stor därborta i västern, och det torde väl allid komma att finnas politiska, sociala och biologiska orsaker tillhands, som förhindra stammarnas uppgående i hvarandra. Denna rasmot-sättningarnas tragik utgör emellertid ett förträffligt motiv för ett skådespel. Psykologen kan här fördjupa sig i utredningen af den känslornas fruktlösa strid, som denna dotter af en negress och en hvit har att utkämpa om sin älskades kärlek, sedeskildraren finner uppslag för målningen af de båda ungas skiljaktiga kulturella miljö och skalden möter här en luft af starka stämningar, af passionsröd kolorit och våldsamma lynneshyrtningar, som ställa stora kraf på intensiteten och smidigheten i hans temperament.

Algot Sandberg har tagit uppgiften mera enkelt, gjort ett habilt teaterstycke med ansatser till karaktärsskildring, men af vissa sentimentala och långgrandiga partier att döma förlorat balansen, så att det hela splittrats, blifvit en blandning af melodram och komedi.

Halvblodets representant, den tropiskt sköna markisinnan de Laurier, håller emellertid intresset uppe, tack vare den lidelse och kraft — för att icke tala om apparitionens ljusning — som fru Brunius utvecklar i spelet. Hon sekunderas fint af hr Gösta Ekman, hvars förnäma och måttfulla aktion och distinkta dialogbehandling röjde god scenisk kultur. Fröken Teje visar i en biroll — en omöjlig sentimental flicka — att hon med ett klokt beräknadt spel kunnat bättra på hvad författaren misslyckats i.

Om "Ungdomen — rasar", Ernst Fastboms nya pjäs på Södra teatern, kommer att gå, och det gör den sannolikt, så beror det ej på styckets dramatiska förhjäster, ty de kunna ej upptäckas ens med förstöringsglas, utan på författarens popularitet. Fastbom är så folkligt rolig både då han spelar och då han skriver, att han kan låta sina figurer stå och prata strunt genom fyra långa akter utan att publiken blir misslynt för det. Tvärtom, den är jublande tacksam för de små humorsglimtar, som här och hvar friska upp dialogen.

Folkteatern bjuder på en svensk fars "5,30-tåget" som står sig rätt bra i jämförelse med den utländska dramatiken af samma kynne.

Fru Clary Morales har haft en romans-afton, fin och konstnärlig som få dylika. Det är en njutning att höra denna begränsade men väl-skolade sopran tolka några af vår romanslitteraturs bästa verk med en föredragskonst, full af värme och intelligens.

Kammarmusikföreningen inledde sitt nya arbetsår med en intressant konsert af Marteaukvartetten, som dessutom haft ett par egna konserter med verk af klassiska och moderna mästare. Marteaukvartetten når kanske ännu icke Brüsselkvartetten i fråga om väl balanserat samspel, men energien och den konstnärliga tolkarglädjen finnas i rikt mått.

ARIEL.

Tystnadens torn.

En historia från Bombay
Af AXEL IDESTRÖM.

I

ANKTJANSTEMANNEN WILL-
man var fantasimänniska. Allt-
så drömde han åtskilligt om den
lilla fröken, som satt midt emot
honom vid pulpeten på bank-
kontoret, innan han kom sig för med minsta
försök till närmande. Han räknade öfver
hennes minspel och hennes blickar med
större noggrannhet än en astronom kalkyle-
rar planeternas banor, men Willman hade
svårt att uppfånga de lagar, efter hvilka den
lilla frökens minspel och blickar rörde sig.
Så mycket förstod han att de voro utsatta
för många perturbationer eller störingar.
Men inflytandet af hans egen person var han
aldrig i stånd att fastställa.

Inte desto mindre drömde han om henne
om nätterna, och när han promenerade en-
sam i solskenet under vårens sköna sön-
dagsförmiddagar, inbillade han sig att hon
vandrade vid hans sida, och han talade i
sina tankar förtroligt med henne, sade henne
hur han älskade henne, sade henne hur söt
och rar hon var. Ute på Djurgården kysste
han henne, och hon lät det ske, och så voro
de förlovade.

Willman beslöt att tala med henne i verk-
ligheten. Han gjorde upp en plan för sju-
hundra gången, ty sexhundra tionio gån-
ger hade hans plan misslyckats eller också
hade orden stockat sig i halsen på honom,
och han hade ingenting sagt. Men i mor-
gon —!

Med lätta steg vandrade han vidare. Hon
hade varit så glad de senaste veckorna.
Hennes ögon hade strålat, och hon hade
skrällat emot honom. Han hade skämtat
med henne, och hon hade tagit väl upp. I
morgon skulle han försöka göra henne säll-
skap på hemvägen, och då skulle han tala
med henne.

Willman dansade vägen framåt den soliga
sommarsöndagen. Han kom ända ut i Frie-
sens park och gick allena på afsides gång-
stigar. Hon var alljämt bredvid honom,
tyckte han, och solen lyste på hennes an-
sikte...

Då mötte han henne.

Solen lyste verkligen på hennes ansikte.
Hon log och dansade vägen framåt pre-
cis som han. Hon var så innerligt söt och
så strålande glad. När hon fick se honom,
skrällade hon, ty hon blef en smula generad
och öfverraskad.

Hon höll nämligen under armen en ung,
ståtlig man, som såg lika munter och lycklig
ut som hon själf.

Willman hade mycket svårt att komma
förbi. Han kunde efteråt erinra sig att han
artigt hälsat med hatten. Därefter mindes
han ingenting riktigt klart, men han hade
kommit till sig själf igen sittande i en snö-
drifva, som ännu låg kvar, undangömd bak-
om en bergsknalle.

Två dagar låg Willman sjuk, sängliggande
i en svår fröfthet. Under dessa dagar hade
den verkliga ställningen blifvit klar för hans
medvetande. Den tredje dagen infann han
sig åter på banken. Hans nerver voro i en
besynnerlig spänning. Han pratade med
kamraterna, han såg på den lilla fröken, som
satt så lefvande och verklig midt emot ho-
nom, och denna lilla fröken, hvad var det
egentligen för besynnerligt med henne.
Hon var visst söt; nåja, det fanns en del söta
flickor. Dessa kamrater, som han pratade
med, de voro gifva, somliga, andra voro

Tystnad

ogifva, en var förlovvad. Var nu detta något
så märkvärdigt?

Det föreföll honom alltsammans som ett
löjligt maskeradupptåg, och han skrattade
och skämtade. Han räknade i böckerna, och
det var en stor ansträngning att hålla tan-
karna på siffrorna.

— Har du vunnit på lotteri? sade en af
kamraterna. Du är så ovanligt munter i dag.
Men Willman gick hem och lade sig på sin
soffa. Han var mycket trött, men han kunde
inte sofva. Inte heller om natten sof han.

Veckor förgingo, och i pingsthelgen stod
den lilla frökens förlofningsannons i tidnin-
garna. Vid midsommar måste Willman taga
tjänstledighet på grund af öfveranssträngning,
men samtidigt sände han ansökningar om ny
plats till London, ty han kände att han måste
byta om klimat.

Willman fick platsen och vistades i Lon-
don hela den följande vintern. London var
en intressant stad. Det roade honom mycket
att studera den. Han kastade sig ogeneradt
in i hvad äfventyr som helst, ty han var inte
rädd för någonting. Hvad gjorde det om han
blef rånad? Han hade sin månatliga lön,
var sparsam och hade små behof, ty han
hade inte smak för hvarken sprit eller spel
eller kvinnor. Om han blefve dödad, ja, det
vore att finna utgångsporten, som ledde ut
ur den kolossala, förtvifladt löjligen irrgångs-
salongen, där de stackars människorna voro
inspärade. Men inte ens banditer skjuta ned
folk bara för ro skull, och Willman lefde och
var kry hela vintern.

När våren kom, öfverfölls han af en för-
färlig dysterhet och tröfthet. Han hade svårt
att hålla sig uppe under arbetstiden, och må-
ste intaga sängen så snart han blef fri. Lä-
karen gaf honom brom och sömnmedel, och
han sof. Efter två månader var han åter
frisk, och tröftheten efterträddes af en oro-
lig kraft. Han måste bort ifrån London, ty
han inbillade sig att han skulle möta den
lilla svenska fröken och hennes man på ga-
tan. Han hade sett i den svenska tidningen
att de gift sig, och han föreställde sig att de
skulle göra bröllopsresan till London.

Så kom det sig att Willman en dag satt
ombord på ångaren, som går genom Medel-
hafvet och Suezkanalen till Indien. Hans
destinationsort var Bombay, ty där hade han
fått plats på en filial af samma bank, som
han tillhört i London.

Det hade varit en behaglig resa med stän-
digt nya och intressanta syner, som ägt för-
måga att fånga Willmans uppmärksamhet,
och slita hans tankar bort från de farliga
mörka hålor, dit de så gärna ville sjunka ned.
Han hade sett Gibraltars klippfästning och
det hvita, solbelysta Algier. Under ångarens
uppehåll i kanalen hade han hunnit med att
besöka Kairo och pyramiderna. De svarta
och bruna människorna hade trängts omkring
honom, de främmande språken hade surrat i
hans öron. Nu plöjde ångaren den Indiska
oceanens ljumma vågor, och dagarna gingo
trögt och slött i dädlös hvila under akter-
däckets solfält. Så kommo äntligen fläk-
tar, tunga af doft, af kanel och vanilj, och In-
diens berg visade sina finnar vid synranden.

Ångaren närmade sig Bombay.

Allt högre stego bergens ryggar mot höj-
den. Under de lätta, ljusblå topparnas kon-
turer framväxte mörka band af lummiga
skogsregioner, hvilka blefvo allt djupare och
mäktigare murar, och som dolde hemlighets-
fulla landskap i sitt sköte. Snart flöt där
fram en långsträckt holme på vattnet under
bergets fot. Den fick hvita prickar och strim-
mor, den växte i sin tur och fick allt högre
kullar, och det hvita tog gestalt af en solbe-
lyst stad med praktfulla byggnader och torn,

som speglade sig i vattnet, ståtliga parker på
höjderna, öfversållade af villor, samt en skog
af master omkring de långa kajerna. Men
bakom låg den höga bergskedjan som en
väldig borg af murgrönskädd granit.

Det var en betagande syn för nordbon, som
inte var van vid dessa dimensioner på na-
turens verk. När ångaren fällde ankar på
redden, och Willman på närmare håll kunde
betrakta staden och kullarne, den långa ra-
den af ståtliga praktbyggnader utefter Back
Bays vatten, omgifna af jätteträd och detta
oändliga perspektiv af höjd bakom höjd ända
upp mot den djupblå himmelen, då greps han
af medvetandet att det var till Indien han
kommit, till de stora gåtornas undersköna
land. Han kände det, som om han skulle
träda in i en ny värld och ett nytt
lif, som om han hade dött och trädde
in i en annan tillvaro. Och denna nya
tillvaro lockade honom och lofvade ho-
nom en förnyad kraft att känna och lefva.
Han erfor sedan sin olyckas dag för första
gången ett hopp om en verklig pånyttfödelse.

En ångslup hämtade passagerarne i land,
och Willman fick en vägvisare, som förde
honom till hans bankkontor. Där mottogs han
hjärtligt af välvilliga engelsmän, fick hälsa
på sin chef, mottog en mängd af råd och
upplysningar beträffande sitt blifvande dag-
liga lif, och kände sig åter just som i London
bland européer, bland gamla bekanta.

Åh nej! På denna jorden finns ingen vrå
så fjärran att den öppnar möjligheter för ett
nytt lif. Det gamla följer öfverallt, de gamla
vanorna föra de gamla minnena i sitt släp-
tåg.

Willman ville inte bo på pensionatet bland
kamraterna. Han skulle äta där, men
han ville åtminstone hyra ett rum för
sig själf. Kontoret och pensionatet lågo
i den europeiska stadsdelen Castle, men
han begaf sig bort ända mot gränsen till
Black town, infödingarnes stad. Där hyrde
han rum af en tysk fru en trappa upp i ett
af de yttersta europeiska husen. Han fick
en dubblett, hvars ena rum hade utsikt mot
gatukorsningen, där en af Black towns huf-
vudgator löper ut mot Esplanaden. Från det
andra rummet kunde han se denna Esplanad,
som är en af de ståtligaste parker någon stad
besitter, en lustgård af höga palmer, hundra-
åriga jätteträd och dessa praktblommor, som
endast Indiens sol kan åstadkomma, samt på
ömse sidor begränsad af dyrbara palats och
med den vida oceanen till bakgrund.

II.

Den första veckan gick för Willman åt till
att packa upp och ordna de små rummen.
Däruöfver medhann han endast att prome-
nera ett par gånger i Esplanaden och lära sig
namnen på de offentliga byggnaderna så att
han kunde hitta till posten och telegrafens,
justitiepalatset, universitetet med sitt höga
torn och Viktoriabangården uppe i Castle.
Från sina fönster åt gatan hade han äfven
betrakat en vacker basar, som ägdes af en
hindu, samt vid sidan däraf ett enkelt tvåvä-
nings stenhus, i hvars nedre botten ett af-
färskontor var beläget, men hvars fönster en
trappa upp beständigt voro täckta af uti-
från sedt ogenomträngliga jalousier. Han
hade också tittat på dörrskyllen till detta hus
och där läst namnet Arda Viraf. I banken
hade han slagit upp detta namn och funnit
att det tillhörde en parsisk köpman.

Han fäste sig emellertid vid en anteckning
att denne Arda Virafs kredit icke var obe-
gränsad såsom förhållandet i allmänhet är
med parserna. Ty inga affärsmän äro mera
samvetsgranna och pliktrogna än dessa, de
gamla persiska elddyrkarnes ättlingar.

(Forts.)

Wettergrens
KAPPOR
&
KOSTYMER

BÄSTA SNITT.
OMSÖRGSFULLASTE ARBETE.
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

**Hafre-
Gryn
och
Hafre-
mjöl**

Gyllenhamnar

Gif barn den bästa näring och de
växa upp till friska människor.

Gif vuxna den bästa näring och de
förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmo-
derskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 12-18 OKT. 1913.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; laxrullader med skarpsås; ägg; mjölk; kaffe eller te med korintkaka. Mid-
dag: Buljong med oststänger; bruten hummer; stekt hare med brynt potatis och salader; äppelpyramid med mandelmusslor.

MANDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; spicken sill med grädd, gräslök och potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttgrotta med legymer; rabarberkräm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; rysk salad; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kroppkakor med smält smör; soppa på torra körsbär med kokosbröd.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; stekt bräckkorv med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Morotspuré med rostadt bröd; ugnstekt gädda med champinjonsås och pressad potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalkkottlett à la parisienne; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; äppelpannkaka.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; inlagd strömming; uppstekt pann-

kaka med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Färsfylldt kalvhufvud; svinskonsoppa med vispad grädd.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med ägggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekt helgefunda med potatismos; petitschouxpudding.

RECEPT:

Oststänger (f. 12 pers.). 75 gr. smör, 50 gr. rifven ost, 75 gr. hvete-
mjöl, 1/2 äggula till pensling.

Beredning: Smöret smältes och hålles i en skål. Den rifna osten och mjölet tillsätts, hvarefter massan omröres väl. Degen får stå en stund att stelna, rullas därefter på bakbordet till en fingertjock längd, som skäres i 5 cm. långa stänger. De vridas två slag eller få vara raka, penslas med äggulan, läggs på en väl rengjord plåt och gräddas vackert rostgula i varm ugn. Serveras ljumma till buljong.

Äppelpyramid (f. 6 pers.). 250 gr. strö- eller toppsocker, 3 del. vatten, 12 goda, jämnstora äpplen, 25 gr. sötmandel.

Beredning: Af sockret och vatten kokas en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas och kärnhusen urtagas med blekrör. Äpplena läggs direkt i sockerlagen och få koka, tills de äro lösa och klara, då de upptagas med hälslef och upp-
läggs i pyramid på geléskål. — Om så önskas, fyllas hålen efter kärnhusen med äppel- eller röd vinbärs-
gelé. — Mandeln skällas, skäres i fina tärningar hvilka rostas lätt i

ugnen och strös öfver pyramiden. Serveras varm eller kall med vispad grädd. Serveras pyramiden kall, kan den, om så önskas, garneras med 3 del. grädd, slagen till hårdt skum.

Spicken sill (f. 6 pers.). 4 små, salta fetsillar, 1 tsk. hvitpeppar.
Beredning: Sillen får ligga i rikligt med vatten 12 tim., hvarefter vattnet bytes 1 gång. Den flås, rensas, sköljes, torkas med en fiskhandduk, ingnides med pepparn och får ligga 1 tim. Den torkas åter väl, skäres i 1 1/2 cm. breda bitar, tvärs öfver, upplägges på fat och garneras med persilja eller dill. Serveras med grädd, gräslök och potatis.

Köttgrotta (f. 6 pers.). 1/2 kg. benfritt innanlår af ox, 150 gr. späck, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/2 tsk. socker, 1 del. finstötta skorpor, 1 ägg, 1 äggula, 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 1/2-3 del. grädd eller mjölk.

Till bryning: 3/4 kg. flottyr.
Till kokning: 1 1/2 lit. efterbuljong.

Beredning: Köttet torkas med en duk urvriden i hett vatten, befrias från senor och hinnor, skäres i tärningar och drifves 7-8 ggr. genom köttkvarn. Späcket skrapas och skäres i fina tärningar. Färsen blandas med kryddorna och späcket och arbetas kraftigt 1/2 tim., hvarefter skororna, det uppvispade ägget, äggulan samt mjölet tillsätts och färsen arbetas ytterligare 1/2 tim., under tiden påspädes grädden matskedvis. Färsen pröfvas om den är tillräckligt kryddad och lagom fast. Den formas därefter till 2 aflängt runda bullar, hvilka kokas i den heta flottyr, tills de fått en vacker brun färg. Färsarna läggs då i den kokande buljongen och få koka med slutet lock 1 tim. De upptagas, skäras i skivor, garneras med persilja och serveras med legymer. — Rester af köttgrotta skäras i tunna skivor och serveras till smörgåsbordet.

Morotspuré (f. 6 pers.). 1/2 kg. morötter, 3 msk. smör (60 gr.), 2 lit. efterbuljong, 4 msk. mjöl (40 gr.), salt, cayenne, 2-3 äggulor, 1 del. tjock grädd.

Beredning: Morötterna bors-
tas, sköljas, skrapas, sköljas äno, torkas och skäras i tärningar, hvilka brynas i hälften af smöret. En lit. af den kokande buljongen spädes på och morötterna få koka, tills de äro riktigt mjuka, hvarefter de passeras. Rester af smöret fräses med mjölet 2 min., purén och återstoden af buljongen spädas på och soppan får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen, purén hålles i under vispning och serveras med rostadt bröd.

Kalkkottlett à la parisienne (f. 4 pers.). 4 kalkkottletter, 2 tryffel, 2 tsk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.).

Beredning: Kottletterna torkas med en duk, urvriden i hett vatten, putsas, bultas väl på båda sidor och späckas med tryffeln, skuren i strimlor. De ingnidas med kryddblandningen. Smöret brynes i en stekpanna, kottletterna läggs i och stekas 5 min. på hvarje sida. De uppläggs på varmt fat, smöret hålles öfver och anrättnings-
garneras med små runda kokta eller stekta potatisar samt persilja och serveras som frukosträtt.

Petits-chouxpudding (f. 6 pers.). 2 msk. smör (40 gr.), 5 msk. mjöl (50 gr.), 4 del. tunn grädd, 4 ägg, 2 msk. socker (30 gr.), skal och saft af 1/2 citron.

Till formen: 2 del. socker, 2 msk. kokande vatten.

Beredning: Sockret lägges i en smord, något varm stekpanna, brynes lätt, hvarefter det kokande vattnet tillsättes och härmed beklädes en eldfast form. Smör och mjöl fräses 2 min., grädden spädes på, och massan får koka 5 min., hvarefter den upphålles och får svalna. Äggulorna nedröras en i sänder jämte sockret, det finrifna citronskallet samt citronsaften och massan röres 10 min. Sist nedröras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hålles i den beklädda formen och gräddas i vattenbad i ugn omkring 1 tim. Puddingen serveras genast den är färdig med vanilj-, citron- eller saftsås. — Om så önskas, kan puddingen stjälpas upp.

DEN VÄLKÄNDA firman A.-B. Öst-
lind & Almquists Piano- o. Orgel-
fabriker i Arvika har utsändt en ny,
rikt illustrerad priskurant, upptagan-
de en del intressanta nyheter på
piano- och orgelfabrikationsområdet.

EN LITEN STÖTESTEN.

Skiss af Tiro.

(Forts.)

»Ja, men nu har jag tröttnat på att
höra den jämt och ständigt. Och så
härmar folket dig. Jag hörde för en
stund sedan en plankbärare nere vid
sagen säga: 'De' ärr brra, säger frun!
Kan du inte försöka att säga r?»
»Jag kan inte.»
»Men försök åtminstone.»
»Ärr — ärr — ärr.»
Nej, hon var ohjälplig.

A.-B. Nordiska Kompaniet
Stureplan.

Crêpe för Klädningar och Blusar	Tango , helylle, 110 cm.	Kr. 3.25
	” helsiden, 110 cm.	Kr. 3.50
	Osiris , faconné, 110 cm.	Kr. 3.75
	Rococo , blomligt, 110 cm.	Kr. 4.25
	Isis , halvesiden, 110 cm.	Kr. 4.50
	Aida , helsiden, 105 cm.	Kr. 5.50
	Eugenia , faconné, 100 cm.	Kr. 6.75
	Terpsichore , gaufre, 100 cm.	Kr. 6.90
	Darius , faconné, 110 cm.	Kr. 8.75
	Charmeure , helsiden, 105 cm.	Kr. 11.50
Monte-Carlo , faconné, 105 cm.	Kr. 12.50	
Octavia , faconné, 105 cm.	Kr. 15.00	

Modéfärger:

Tango, Bleu, Madonne, Daphnis, Zenith
Amoureuse, Scalope, Maroquin, Ionc.

Begär profver.

Alla profver sändas gratis och franco.

Till en **STOR kopp**
tag 1 tesked = högst 5 gram

Van Houten's Cacao

Tag lika mycket annan cacao.

Jämför därefter!

Genom att icke använda grädd eller mjölk till cacao, utan, som i
många håll föredrages o-h anses hälsosammast, tillreda drycken enbart
med vatten och socker framträder skillnaden i ännu högre grad.

Stadion, Nobless

fin Smörkex.

ARTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
Kungl. Hofleverantör.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG

Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.

Hygienkontrollant:
Dr G. Hjort
af Ornäs.

Tel.: 11 & 929.

Världsberömda
SINGER Co.
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

C. CORNELIUSSONS
Ostron Anjois
LYSEKIL

Prenumerera på Barngarderob!

**Hushålls-
utgifterna**

kunna nedbringas

med **Gasens** tillhjälp.

Se gasverkets broschyr nr 28, som er-
hålles gratis å gasverkets utställning.
Gasspisar visas och demonstreras å

Gasverkets Utställning,

Sthlmstel. 60 32. Kungsgatan 54. Rikstel. 28 93.

Köp
Schweizer's
Siden

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört:
Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline, Mousseline 120 cm. bredt från 95 öre metern. Sammet till klädningar och blusar. **Plysch** till jaketter och kåpor. Såväl som blusar och rober med äkta **Schweizerbroderier** i batist, ylle och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

MAIZENA

Oumbärlig vid tillredning af gröt, puddingar, bakverk etc.
Bästa näringsmedel för barn och sjuka

Säljes öfverallt i 1/4- och 1/2-kg. paketer.

Sejon

Nantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

**FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.**

Han försökte nu dag efter dag att ge henne lektioner i det uppsvenska uttalet, men de slutade alltid med missbelåtenhet å ömse sidor. Till sist gick det därhän, att han ofta låtsade icke höra, när hon tilltalade honom, och om han svarade, var det ej sållan knapphändig och i irriterad ton.

En dag då brukspatron Borg som vanligt varit nere vid sägen för att övervaka arbetet där, tog han icke den vanliga stora vägen hem, utan gick en gångstig, som öfver en stätta ledde in i den bakom herrgårdsbyggnaden liggande trädgården. Han gick med dröjande steg; det bjöd honom emot att åter utsätta sig för att höra hennes »gemena skanska dialekt.»

Inkomsten i trädgården tog han vägen öfver en grasmatta, som förtog ljudet af hans steg. Som han kom i närheten af en löfsal hörde han någon under snyftningar tala halfhög där

inne. Han stannade och lyssnade. Det var Karnas röst.

»Bda — bda — gdön — gdyn», hörde han henne säga gång på gång, många tiotal gånger, men då och då kvädes hennes röst af gråt. När gråten stillat sig, tog hon i igen: »Bda — bda — pdäktig — pdäst — bda gödt — gdöna gdyn.» och så vidare en lång stund.

Men så tog gråten öfverhand igen, och där han tyst och obemärkt stod bakom henne såg han henne kasta sig ned öfver det framför henne stående bordet och gömma ansiktet i händerna, och han hörde henne säga i en ton så full af jämmer och sorg, att det skar honom i hjärtat:

»O Ragnar, min käre, älskade Ragnar, jag kan inte — jag kan inte! Ack, att jag hade fått stanna kvar nere i Skåne!»

Med ett språng var han inne i löf-

salen, kastade sig ned på knä framför henne, slog armarne omkring henne och utbrast:

»Karna, min egen, egen älskade hustru, kan du förlåta mig? Jag har varit obillig och grym mot dig, det inser jag nu. Hvad betyder det, om du också talade hottenotttska, då jag ju älskar dig, älskar dig mer än ord kunna uttala. Du får inte säga, att du hellre ville vara i Skåne än här hos mig. Säg, vännen min, du förlåter mig och säger, att du vill stanna kvar här hos mig?»

»Ja, men du har ju så svårt att fördrå min dialekt, och då kanske —»

»Icke ett ord mer, Karna! Vårt uttal af orden här uppe i Norrland måste ju förefalla dig och alla skåningar lika egendomligt som ditt förefaller oss. O, jag förblindade däre, som för en så obetydlig småsak kunnat gå här och reta upp mig själf och tanklöst sätta på spel både din och min lycka och frid! Förlåt mig, vännen min, förlåt mig!»

»Nej, det är du som skall förlåta mig för att jag talar så illa.»

»Hvad i all världen är det jag hör! Det har jag inte lagt märke till förr — du talar ju nästan alldeles som jag. Huru skall jag kunna förstå det?»

»Ack, så roligt att du säger det! Jo, ser du, jag fick för ett par månader sedan fatt i en tidning, där det stod, att man skulle kunna bli fri från skorningen, om man ihärdigt öfvade sig med ett kraftigt uttala sådana ord som b-d-a, p-d-a-t, g-d-ö-n och så vidare. Sedan dess har jag alltid hållit på med det, när du varit borta.»

»Du rara lilla martyr! Och allt detta för din stygge gubbes skull! Säg mig, Karna, förlåter du mig?»

»O, så gärna, så gärna.»

Fru Karna forfar ännu en tid bortåt att i ensamhet »pdata» på det sätt hon hade lärt sig af tidningen och förkofrade sig allt mer och mer.

En dag sådes hennes man med ett halft skämtsam, halft förläget skratt: »Karna du, kan du tänka dig, att jag ibland öfverraskar mig med att sakna ditt skanska uttal.»

»Så faurr jag väl börja att tala skanska igen dau,» svarade hon lekfullt.

Marinblå, stickade

GYMNASTIKBYXOR

för Flickor.

55 cm.	60 cm.	65 cm.	70 cm.	75 cm.
Kr. 4.—	4.20	4.60	5.20	6.—

4-trådlig, stark kvallté.

Se i öfrigt priskuranten!

NYA TRIKÅFABRIKEN, VALDEMAR NIELSEN,
Etablerad 1891,
BRYGGAREGATAN 4, STOCKHOLM.

Han påstod att folkflivet alltid intresserade honom och hittills hade ingen lagt märke till att hans hela uppmärksamhet koncentrerades kring en ung dam. Och ändå hade Herman Forsner dyrkat henne på afstånd i aderton månaders tid.

Herbert Schultz satt helt världslost och lutade hakan mot sin käppkrycka, medan han som fascinerad stirrade på en ung dam med blonda flåtor i nacken och en smärt, vacker rygg. Kassören satt bredvid honom och halfsof, långtande efter prästens amen. Vid hans sida satt kamrern rak och klarvaken och stirrade betagen på sin älskades profil.

Då Tyra reste sig och gick fram till orgeln, knuffade ingenjören kassören i sidan.

»Hvem var det där?»

»Hvem?» brummade kassören yrva- ken. »Fröken Tyra Hellner, folkskollärarinna, om du skall ha så förbaskad reda.»

Därpå påminde han sig att ingenjö-

ren gjort samma fråga en gång förut och brast ut i ett lågt skratt.

»Hvad är det om?» frågade kamrern. Hela menigheten satt ju och såg nedåt herrarnas tvärbänk.

»Schultz har kört fast,» svarade Torsten Berg muntert. »Du kan gärna stå till tjänst med att presentera henne, ni ha ju sjungit tillsammans ibland, fröken Hellner och du?»

»Jag tror inte vi bry oss om det,» sade ingenjören afvärande. Men från den kvällen roade sig hans kamrater ofta med att retas om den blonda lärarinnan och societetens damer och kamrer Forsner råkade lika ofta ut för dåligt humör. Det märkvärdigaste var, att orsaken innerst var densamma på båda hållen och ingen af parterna vågade heller öppet visa sitt missnöje.

Nu hörde Tyra till de kvinnor som älska blott en gång. Hon var tjugufyra år och kunde till dato ej notera ens den flyktigaste förälskelse. Hennes dagar voro fyllda af nyttigt arbete och för framtiden beräknade hon

Önskar Ni Eder
en symaskin, som ger en särskildt vacker söm vare sig Ni syr i det tunnaste siden eller de grösta kapp-tyger, bör ni köpa

Thusqvarna
Central Bobbin
Symaskin,

ty dessa maskiner hafva genom sin öfverlägsna konstruktion, sin mångsidiga användning och öfriga framstående egenskaper blifvit så omtyckta, att de under de få år de varit i marknaden, trots sitt något högre pris erhållit en verkligt storartad spridning, det bästa beviset för att en vara är god. CENTRAL BOBBIN-MASKINEN tillverkas i två storlekar, en mindre för familjer och styrelser och en större för skrädderier.

OBS! Fördelaktiga betalningsvillkor.

Bättre Siden

än de välkända kvaliteter vi föra i marknaden finnes icke. Profver på begäran gratis!

Brunkebergs
Manufaktur Magasin,
Stockholm.
Kungl. Hofleverantör.

EN HISTORIA FRÅN
BRUKET.

Af Signe Engström.

Herbert Schultz hade grundligt sett sig om i både den gamla och den nya världen innan han hamnade som öfveringenjör vid det vackra, sotiga järnbruket i norra Sverige. Alltså borde han nu slå sig till ro och som hvar man vet är en god hustru bästa medlet därtill.

Allmänna meningen, som ibland begår stora misstag, gjorde beträffande ingenjör Schultz tillkommande ett utmärkt val. Fröken Tyra Hellner var en ståtlig blondin på tjugufyra år, folkskollärarinna, men olik typen i allmänhet. Hon klädde sig smakfullt, var glad och vacker och själfständig och verkade aldrig kateter. Hon var välgörande och socialt intresserad, alltså hade hon vännen i kasernerna och då ingenjör Schultz kom till orten funno de ett utmärkt tillfälle att placera henne. Hvilket de gjorde utan att fråga någon om lof.

Tyvär hade de båda kontrahenterna ingen aning om saken, knappt om hvarandra. Ingenjören umgicks hos disponentens, förvaltarens, underingenjörens och inspektorens och mellan dessas fruar och döttrar och hushållsfröknar å ena sidan och den unga lärarinnan å den andra gapade ett socialt svalg som ej öfverskreds annat än vid särskilda tillfällen. Fröken Hellner arbetade i sin skola och var för öfrigt mycket ensam, hvad vännen beträffar. På sina expeditioner till kasernerna, där hennes besök voro värderade och efterlängtda, hörde hon den nye ingenjörens namn nämnas med tillgifvenhet och betöm, men ännu två månader efter hans ankomst kände hon honom ej till utseendet. Detta var ett enastående fall i ett samhälle på endast två tusen invånare och kan endast förklaras däraf att den unga lärarinnan hade helt andra saker att tänka på.

En mörk höstkval gick hon förbi ett sällskap herrar, bland hvilka ingenjören befann sig. Ingen af de andra lade märke till henne, men Herbert Schultz uppfattade tvärt att det ej var någon af societetens damer och med ett hastigt beslut att ej låta ägarinnan af en så vacker figur för alltid försvinna i kasernernas dunkel, utbrast han helt högt:

»Hvem var det där?»

Tonen dref blodet upp i Tyras kinder.

»Hvem?» frågade kamrer Forsner i det han vände sig om och uppfångade en skymt af den unga damen under en elektrisk lampa. Tyst — han tog af gammal vana efter sin hatt — »det var en af folkskollärarinna.»

Herbert Schultz ryste på axlarna. Man kan se galet i mörkret ibland.

Nästa gång de råkades var på en religiös kaffefest. Herrarna hade gått dit emedan de för tillfället voro trötta på kort och glas och ej hade någon annanstädes att gå. Sällskapslivet på bruket låg i sorglig lägervall. Dessutom var kamrer Forsner, hvilken i alla afseenden var en monstergentleman och i viss mån dekreterade lagarna på brukspensionatet, mycket öfrigt att komma i väg.

Broderier
Lucerna

direkt från Schweiz tull och porto fritt i hemmet.

broderade hal-rober från Kr. 10.80
siden-blusar " " 7.—
barnklädningar " " 4.90
kragar, jabots, näsdukar, artiklar passande till presenter m.m. Linnebroderier.

Begär katalog med Pariser modeplancher gratis och franco.

Schweizer & Co., Luzern A10
(Schweiz)

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 30 sept. 1913.

Tillgångar:	Skulder:		
Kassabehållning	1,933,298:11	Aktiekapital	15,000,000:—
Obligationer	9,123,500:—	Reservfond	5,000,000:—
Fastigheter o. In-entarijer	4,699,478:59	Dispositionsfond	200,000:—
Reverser mot säkerhet...	52,724,846:85	Pensionsfond	1,9,006:06
Växlar	31,155,463:14	Depositions- & Kapitalr.	54,747,500:37
Kreditiv- o. Löpande räkningar	15,495,367:89	Sparkasseräkning	24,678,112:47
Hos inhemska banker ...	520,027:86	Upp- & Afskriftnings- o.	
» utländska banker ...	680,000:20	Löpande räkningar...	11,402,200:42
Å andra räkningar.....	3,686,979:84	Postremissväxelräkn. ...	1,338,500:24
		Till inhemska banker ...	1,217,423:03
		» utländska banker ...	569,493:88
		Å andra räkningar.....	5,641,736:01
Kronor 119,934,042:48		Kronor 119,934,042:48	

Kungl. Hofleverantör

A.-B. ÖSTLIND & ALMQUIST

Piano- & Orgelfabriker, Arvika.

Högsta utmärkelser & senare årens världsutställningar för

FLYGLAR: PIANON: ORGLAR

i täflan med olika nationer.

22,000 instrum. i bruk. Begär prisk.

Göteborg, Stockholm,
Kungsgatan 15. Drottningg. 23.

Malmö,
Baltzarsgatan 42.

Filialförest. i Stockholm: Musikdirektör Carl Bohlin.

För hvitlackerung finnes ingen färg som bättre ägnar sig därtill än emalj-färgen **Chinalack.** Hållbar, spegelblank, porslinshård. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Tag inga mindre världiga efterapn. Svensk, med guldmedalj belönad tillverkning. Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & Cios A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

Behagligaste och effektivaste afföringsmedel är **Vasens Laxermarmelad** för stora och barn. Pris 1 kr. pr ask. Finnes på alla apotek.

Mellin's Food

är bästa kraftnärning för svaga, klöna barn i alla åldrar. Bok om barns uppfostran gratis och franko från Mellin's Food Depôt, Malmö.

Vänd!

N: 33.

SASOL-TVÅL
för toaletten.

(med tillsats af 10 % SASOL), är den ideal-tvål, som man hittills förgäfvets sökt framställa och som möjliggjorts först genom uppfinning af det öfverlägsna antiseptiska preparatet SASOL.

SASOL-tvålen är speciellt egnad att aflägsna vanprydnade hudåkommor såsom utslag, finnar, kvisslor, reformar, pormaskar, hudrodnad, fräcknar, fnassel o. dyl., hvilka under fortsatt begagnande försvinna, så att huden blir ren och klar, hyn frisk och ungdomlig.

Säljes å apoteken och i välsorterade affärer å 50 öre.

Till platser där ännu ej återförsäljare finnas exp. gärna två profvtvålar portofritt mot 1 kr.

SASOL användes å Allm. Barnhuset, Sabbatsberg, Statsmed. anst. bakteriolog. afl. m. fl. institutioner. Öfverlägset, ogiftigt, allsidigt användbart antiseptikum. Fl. å 2 kr. o. 1 kr.

Aktieb. Sasol
Gefle.

Kaffe med dopp smakar visserligen förträffligt men är icke förty skadligt på grund av det giftiga koffeinet. Kathreiner med dopp är högsta njutning. Kathreiner har det vanliga kaffets härliga arom men är absolut oskadligt.

Kathreiner säljes i alla speceri-affärer i paket å 45, 25 och 10 öre.

Kombinerad Bosättnings- och Lifförsäkring

är det mest praktiska sätt
att medels årliga inbetal-
ningar erhålla ett eget hem
till samma pris som vid
kontant likvid. Prospekt
och närmare upplysningar er-
hållas gratis och portofritt, om
denna annons återropas.

A.-B. Nordiska Kompaniet,
Kungl. notievertantör.
Stockholm.

Enligt intyg af prof.
Alfred Pettersson, D:r
K. G. Kuylenstjerna,
D:r Åke Melin m. fl.
fackmän är SASOL
öfverlägset alla andra

antiseptiska
medel och
konc.
munvat-
ten.

SASOL användes å
statsmedicinska anst.
bakteriol. afdeln., allm.
barnhuset, en del sjuk-
hus och kliniker samt
af enskilda läkare, vete-
rinärer o. tandläkare.
Ogiftigt. Allsidigt an-
vändbart.

Saljes å apoteken
och i väl sorterade
affärer i originalfl. å
kr. 2:— och kr. 1:—.

FALU ÄTTIKA är bäst.

Erhålles hos alla väl-
sorterade Sperihand-
lare i riket.

Obs! ordet
FALUN
på flaskorna.

Rikhalliga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mästern Samuelsg. 30,
STOCKHOLM.

E. Leitz' Mikroskop.
Prismatikare och Erne-
mans Fotografiska Ka-
meror till fabrikspris +
tull och frakt. Moderata
afbetalningsvillkor.
Generalagent för Leitz:
Ax. Lundqvist,
Handverkaregatan 15 A,
STOCKHOLM.
Allm. 101 51. Riks 87 30.

Annonsera i Idun!

att hinna med ändå mera. Hon hade
få kvinnliga vänner och sina ändå
färre manliga bekanta lade hon knappt
märke till. Herman Forsners tysta
beundran hade lämnat henne så obe-
rörd att hon ej hade en aning om den.
På den ännu orepresenterade ingenjören
tänkte hon stundom med en känsla af
obehag.

Herbert Schultz fann det stilla lif-
vet på bruket trist och i brist på
bättre tillgrepp han en städad flirt med
Tyras jungfru. Flickan var aderton år
och en verklig skönhet. Lyckligtvis
hade Tyra både med lif och lära
bibragt flickan en god portion sund
moral och då de från början oskyldiga
promenaderna togo en ömmare
karaktär, flydde hon förskräckt till
sin matmor och berättade alltsam-
mans. Ingenjören stal kyssar och ta-
lade om presenter och hon var rädd.
Tyra kände sitt ansvar bättre än
ingenjören, skaffade flickan en god
plats femtio mil därifrån och lät
hennes genast resa.

Ehuru Tyra ingenting vetat om sin
jungfrus roman innan flickan själf
gaf henne sitt förtroende, hade hela
bruket naturligtvis reda på saken.
Tyra skulle säkerligen blifvit mycket
förvånad om hon fått höra hvilka
motiv man tillskref hennes åtgärd
att skicka bort flickan. Men detta
orsakade henne i själfva verket så
mycket besvär, att hon fick mindre
tid än någonsin att befatta sig med
skvaller och sålunda förblef hon ännu
en tid bortåt i fullkomlig okunnighet
om sin egen kärlekshistoria.

Det egendomliga i saken var, att
Herbert Schultz ansåg sig vara före-
rättad part. Hittills hade ingen lagt
sig i hans affärer. Då han naturligt-
vis såg saken från sin egen moraliska
ståndpunkt, understöddes af sin egen
kärlek och trodde sig känna kvin-
norna i grund och botten, fann han
ingen annan förklaring på Tyras hand-
lingsätt än att hon måste vara svart-
sjuk. Hans kamrater gjorde narr af
honom och gjorde upp ritningar till
hans kommande äktenskapliga lif, som
voro afskräckande nog. Och han kände
ju inte människan!

Herrarna — med hvilka förstas de
ogifta tjänstemännen på bruket —
firade en glad kväll tillsammans med
befälet på ett par fartyg, som för
tillfället lågo i hamnen. De voro alle-
sammas drukna, från öfveringenjö-
ren ned till yngste bokhållaren. En-
dast kamrern hade hållit måtta och
var behärskad som vanligt.

Kassören berättade vid sitt bord

Där ha vi ägget!

måste den utbrista, som någon tid
använt äggtvål af F. Paulis väl-
kända tillverkning. Denna tvålvål,
som fått namnet Ovicula-tvål,
af det latinska namnet Ovicula = ägg,
är nämligen ett verkligt fynd. Det
har lyckats firman Pauli att i fina-
ste öfverfettade tvålmasa inblanda
hönsäggets innehåll, hvilket ända
sedan det gamla Roms dagar är
kändt som ett utmärkt hudförskö-
ningsmedel. F. Paulis Ovicula-
tvål gör hyn len, frisk och spänstig
och den som någon tid användt
denna äggtvål, måste därför för-
tjust utbrista

där ha vi ägget!

Axa yrkesserie. N:o 4.

Skepparen står där så trygg på sin skuta,
Kortskaffad snugga sugande på,
Trygghet det tarvas, stormarna tjuta,
Må ut bröstet, då böljorna gå.
Hurtigt han plöjer de skummande
vatten —
Och hur än vågen den vräkte och bröt,
Stadig han står där med handen på
ratten,
Tack vare **Axa hafregrynsgröt.**

Många, som förut hafva frött nat
på att dagligen äta hafregröt, hafva
återigen kunnat börja därmed, när
de fått smak på Axa.
Axa Hafregryn besitter också en
särdeles fin och naturlig hafrearom.

ingenjörens kärlekshistoria för de
främmande. Kamrern hade suttit i
djupa tankar och uppfattade ingenting
förrän ingenjören högt försäkrade, att
den där katederblomman gaf han
tusan.

»Får jag påminna dig om,» sade
kamrern, i det han reste sig, hvit i
ansiktet, »att du befinner dig bland
gentlemän och att du talar om en
dam?» Därpå gick han.

Stämningen föll tvärt och visade
sedan ingen tendens att stiga. Lik-
väl anade ingen rätta sammanhanget.
Kamrern skulle ha tagit samma parti
för en tjänstflicka, hvars ärbara namn
smutskastats. Dagen efter kom det
till en hetsig förklaring mellan de
båda herrarna, efter hvilken ingenjö-
ren kände sig ännu bättre i stånd
att förarga sig öfver den unga lära-
rinnan. Forsner var tokig med sina
idéer och begrepp om en gentleman.

I december gafs en välgörenhets-
soaré och alla disponibla förmågor
togos i anspråk. Tyra Hellner var
oumbärlig och måste tagas med. Hon
skulle läsa upp en prolog, sjunga
en duett med kamrern och sköta dans-
musikken vid pianot efteråt vid den
subskriberade balen.

Ingenjören var musikalisk, eller, som
kontorspojken sade, han ämnade för-
söka bli det. Han spelade fiol och
deltog flitigt i stråkkapellets öfning-
ar. De flesta af herrarna idkade
musik som sport utom kassören, hvil-
ken som han själf sade, bara hand-
terade dragspel och kunde sjunga.
De öfriga medlemmarna af det ut-
märkta kapellet, utgjordes af sme-
der och handverkare.

Kapellet öfvade i pensionatets mat-
sal där det fanns ett gammalt piano.
Förvaltarens nya Malmssjöflygel hade
för några dagar befriats från hans
döttrars misshandel, den hade pla-
cerats i festlokalen där kamrern och
Tyra öfvade sina stämmor.

På hemvägen från den sista öfningen
frjade kamrern. Det var en strate-
gisk dumhet, en manöver alltför tidigt
utförd, men den blå dräkten klädde
hennes så väl och det gedigna bruna
pälsvirket smög så mjukt kring hen-
nes finhyllta ansikte, att kamrern mis-
ste sin vanliga sans. Hon lysnade
förvånad, yrkade och med en aldrig
anad känsla af värme, trygghet och
smärta till de ord hon aldrig väntat
att få höra.

»Nej, nej!» svarade hon slutligen
på hans enträgna böner. »Jag har in-
genting annat att ge än mig själf —
»Och det är allt hvad jag begär!»
ifyllde han med så mycken känsla
att Tyra fick en liten förnimmelse
af svindel.

— och min kärlek och det
vore att bedraga er, ty jag älskar
er intet!» sade hon helt ängsligt.
»Jag kan vänta,» sade han ifrigt
och rädd att släppa henne. »För-
bjud mig inte att tala vid och tänka
på er!»

»Nej,» mumlade Tyra, aldeles oerfa-
ren i kärlekens irrgångar och abso-
lut omedveten om den farliga näring
hon gaf hans känslor. »Jag — jag har
aldrig tänkt på — på sådana saker.»
»Då finns det heller ingen annan»
tänkte Herman Forsner jublande och
på samma gång med en innerlig lust
att få strypa några skvallerkärningar
af båda könen.

Därpå gingo de tysta tills de togo
farväl utanför Tyras grind. Hon gick
in och ställde sig att se på sig själf
i spegeln. Hon måste ha någon att
tala med.

»Kärlek! Herman Forsner! Kamrern
Forsner! Hur skall jag kunna stå
bredvid honom och sjunga och se-
dan gå omkring bland alla de där
människorna och veta — nej, jag
kan det intet!»

Därpå gaf hon sig själf en liten
örfil och satte sig att rätta några
dussin rättskriftningsböcker.

Den kväll soarén gafs fann Tyra
kamrern Forsner väntande utanför sin
grind. De kommo fram i god tid.
Endast förvaltarens fru med sina döt-
trar var där och de unga damerna
lade genast märke till att färgen på
Tyras ljusblå dräkt klädde henne un-
derbart väl och att det sätt på
hvilket hon lagt upp sina blonda
flåtor gick precis i stil med kläd-
ningens snitt.

»När man har en sådan figur då kan
man nog ha empirdräkter!» sade för-
valtarens hushållsfröken som var tret-
tiotre år och låghalt och därför stod
utom täflan.

Marit och Elina Martinson slamrade
under butter tystnad med tekopparna.
Fru Martinson bjöd på en enkel supé
före festens början, ty på bruket åt
man allmänt middag klockan 2 och
ingen hann äta ordentlig kvällsmat
före klockan 7, då de medverkande
skulle samlas.

De öfriga anlände efter hand och
hälsningar utbyttes allmänt. Samt-
liga damerna höllo sina ögon på Tyra.
Hur skulle ingenjören och hon mötas?

Tyra pratade med en af skollä-
rarna, men denne aflägsnade sig just
då ingenjören kom, glad och för-
bindligt hälsande till höger och vän-
ster. Ett ögonblick såg han Tyra
rakt i ansiktet med en blick som
skulle ha jagat blodet upp i hennes
ansikte om ej hennes själfbehärsk-
ningsförmåga varit så stor; därpå
gjorde han en rörelse som för att gå
förbi en vildt främmande person, men
just då mötte han Herman Forsners
ögon.

(Forts.)

HUFVUDVILKORET

för

en affärs framgång

är en **kraftig, ändamålsenlig** och **systema-
tisk annonsering** i sådana publikationer, hos
hvilka man har den största utsikten att träffa
den rätta publiken.

Genom annonsering i **IDUN** komma hrr annon-
sörer i kontakt med **den stora bildade och
köpstarka allmänheten öfver hela landet.**

Förfrågningar besvaras beredvilligt af

IDUNS ANNONSKONTOR,
STOCKHOLM.

KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLA.

Sveriges äldsta, största och mest välkända i sitt slag. Utmärkt väl kvalificerad
lärare. Moderna, nybyggda lokaler. Tag kännedom om skolan. Undervisning lämnas
följande FACKAVDELNINGAR:

Allmänna avdelningen, avsedd för allmänbildning.
Handelsavdelningen, högre och lägre samt
korrespondenskurs. Modern handelsinstitut med
övningskontor. Bankkurs.

Tekniska avdelningar för 1) husbyggnad, 2) väg-
och vallenbyggnad, 3) maskin- och 4) elektriska
Förberedande avdelningar till 1) slatens lan-
bruksinstitut, 2) Bergsskolans högre avdelning, 3)
tekniska skolor, 4) skogsskolan.

Realavdelning, stor tidsvinst med goda betyg.
Juridiskt seminarium för utbild. av länsmän m. m.
Lantbruksavdelningen: 1) Allmän (molsvarande
slatens lantmannaskolor jämle allmänbildande äm-
nen), 2) Högre, för vidare utbildning, 3) Kontroll-
assistentkurs.

Hushållsavdelning i förening med husmoderskur-
sen.

Stöjdavdelningar för kvinnlig stöjd. 1) Allmän- och 2) stöjdärrinneaavdelning.
Inträdesliden se prospekt, som sändes mot dubbel porto.
Riks 115.
NILS SCHENKE, Rektor.

JULSTÄMNING

Ämnar Ni samla abonnenter i år?
Börja då i tid!

Profverna äro nu utkomna och sän-
das gratis till alla, som insända me-
danstående kupong.

Upplagan blir i år nära dubbelt så
stor som alla andra svenska jultid-
ningars tillsammans. Med anledning
därför också en utstyrsel och ett inne-
håll som t. o. m. öfverglänsar förra
årets.

Julstämning köpes numera i så godt
som hvarje hem. Det behöfs sålunda
ingen vana vid agentur för att samla
abbonenter. Blott på kvällar och le-
diga stunder kan hvem som helst
med lätthet förtjäna 100 kronor extra
till jul.

Tag
en sax!

Klipp ur nedanstående
kupong och ifyll den
med namn och full-
ständig adress samt
lägg den i ett franke-
radt kuvert som adres-
seras till

Åhlén & Åkerlunds Förlag,
Jultidningsafdelningen, Göteborg.

Agenter i Stockholm kunna afhämta
gratisprofver å afdelningskontoret
Drottninggatan 64.

Gratisrekvisition.

Undertecknad anhåller om agent-
vilkor och gratisprof af Edra
jultidningar.

Namn

Bostad

Postadress

Annonsera i Idun!

Allt ifrån ditt första fram-
trädande har Florodol tvål
blott en år från år ö-
kad popularitet och ända
tack vare sin absoluta ve-
het och sina utlösta inge-
niöser, som gör att Floro-
dol tvålen inlägger en stän-
ning framför alla andra
toalett tvålar.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERS KOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen. Huvudkontor: Regeringsgatan 113. Afdelningskontor: Högbergsg. 37. Expeditionstid kl. 9-4, lördagar 9-2. Rikstel. 40 47. Personlig inställelse. Betyg bör medtagas. »Anlita närmaste kontor!»

KVINNLIG KONTORIST, med några års kontorsvana, hemmastad i bokföring och maskinskrifning, kan erhålla plats, om ansökan och uppgift i referenser insändas till Danneborra Grufkontor, adr. Danneborra.

HUSHALLERSKA, ordentlig och sparsam, sökes att förestå hushållet hos skogsförvaltaren på landet. Platsen tillträdes mellan 15 okt.-1 november. Svar med löneanspråk och uppg. om ålder och ref. samt helst foto till »Jägmästare» under adress S. Gumaelii Annonstyrbå Stockholm f. v. b. **SJUKSKÖTERSKA** eller elev erhåller anställning vid Visby hospital. Bestyrkta betygsskrifter insändas till läkaren.

OBS! En lätt plats finnes hos ensam dam, för en kunnig, ordningsfull flicka, som sätter värde på ett hems trefnad. Grefmagnig. 16 l tr. h. **EN BILDAD FLICKA,** frisk och försedd med bästa referenser, van att sköta ett fem månaders barn, städa hans rum och kunnig i sömnad, får god plats genast i Alingsås. De alla bästa rekommendationer om pålitlighet, duglighet o. h. om ett lugnt och vänligt sätt fordras. Svar till »Vänligt bemötande», Nordiska Annonstyrbån, Göteborg.

HUSHALLERSKA till herrgård erh. på grund av sjukdomsfall genast plats. Svar med rek. o. lönepret. till »E. T.» Norrköping p. r.

KOKERSKA o. **HUSJUNGFRU**, välr. erhålla d. 24 okt. goda platser i herrg. Betyg o. lönepret. torde insändas till: »S. okt. 24», Norrköping p. r.

SKICKLIG, intresserad hushållerska, försedd med bästa rekommendationer, erhåller plats i Stockholmstrakten på egenod med alla nutida bekvämligheter. Svar med betyg till »Början af Nov.», Iduns exp., Sthlm.

ANSPRÅKSLÖS, bildad flicka sökes som sällskap och att sköta hemmet för flicka anställd vid järnvägen, mot fritt vivre och fria resor å statens järnvägar. Helst sjukvård. Svar inom 8 dagar under adr. »Y.», Ilgodsexp., Katrineholm.

MOT FRITT VIVRE finnes plats snarast hos hjälp och sällskap hos ensam änkefru. Hjälp anskaffas till grof. göromålen. Svar till »Hemlit», Högånäs p. r.

EN BÄTTRE FLICKA med god sätt, ordentlig och pålitlig önskas af mindre familj på herrgård vid Falun, för att sköta köket och i öfrigt gå frun tillhanda med andra göromål i huset. Kunska i sömnad önskvärd. Svar omgående med löneanspråk och rekomm. torde insändas till »Angenäm plats», Iduns exp., Stockholm.

EN JUNGFRU i ålder 20-30 år, kunnig i matlagning samt en flicka i ålder 15 å 16 år, som är villig biträda med barnens vård och från godt hem, erhålla genast eller den 24 innev. okt. bra plats hos medelstor human familj i Bollnäs. Svar helst åtföljda af foto och rekomm.-betyg, emotes under sign. »Samarbetet», Bollnäs p. r.

ENKEL, bättre, allvarlig flicka omkr. 30 år, helst troende, kunnig i matlagning, bakning och om möjligt sömnad, får god plats att tillsammans med husmoder sköta hushållet i liten familj. Svar med betyg, foto, och löneanspråk till »Familjemedlem. Jemtland.» Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA, som vill åtaga sig matlagning, bakning och en kokerskas sysslor i ett litet hushåll, erhåller plats på herrgård den 1 nov. Svar till »Familjemedlem M. H.» Iduns exp. f. v. b.

HUSHALLERSKA, ägande glad lyne samt gott sätt och utseende, sökes att förestå ett propert ungarshem i sydvästra Värmland. Uppgift om ålder, löneanspråk m. m. samt foto, som genast returneras, sändas till Organisten, Åsebyfors.

ENKEL, bättre flicka kan få plats på landegendom som husmoders hjälpreda. Svar helst med fotografi till »Husmor» Halmstad p. r.

EN OMKRING 25-årig flicka med god lyne, bildad, språkkunnig, skicklig i handarbeten får plats som sällskap och hjälp hos Grefvinnan Barnekow, Kristianstad. Svar inom 8 dagar.

I GODT HEM å egenod i Södermanland får duglig hushållerska plats. Vid. Nya Inack.-byrå, Jakobsbergsgat. 34, Sthlm.

ANSPRÅKSLÖS, BARNKÄR, FRISK flicka villig att utan jungfru med husmoders hjälp sköta ett bekvämt inreddt hem erhåller god plats i vänlig liten familj. Svar med foto, ålder och rek. till »Pålitlig», Kiosken, Järntorget, Göteborg.

FRANSK BONNE erhåller plats 1 dec. i fin familj gm Norra Inackorderingsbyrå Malmsskillnadsgatan 27, Sthlm.

EN UNG, arbetsam flicka, van vid landhushåll och kunnig i matlagning, erhåller god plats på herrgård. Svar till Sundby Gärd, Hjelteby.

LÄRARINNA, med seminarieutbildning, sökes för 10-årig elev till landegendom i Skåne. Svar till »W. T.» Iduns exp. Stockholm f. v. b.

Elever emottagas i Gobelinväfnad hos Ameli Fjæstad, Arvika.

Öfversköterskebefattningen

vid Epidemijuhuset i Göteborg förklarar hämsed till ansökan ledig att tillträdes den 15 nästa nov. Lön kr. 700 och allt fritt. Till Hälsovårdsnämnden i Göteborg ställas skriftliga ansökningar, åtföljda af betyg, torde inlämnas å Hälsovårdsnämndens byrå, Gustaf Adolfs Torg 4, Göteborg, före den 15 okt. 1913.

Hvar finnes

en snäll och enkel flicka, som nu genast vill mot god aflöning åtaga sig vården af en äldre sjuklig fru? Svar med foto och betyg till »1 November 1913», Ulricehamn.

En seminarieutbildad lärarinna,

helst musikalisk och om möjligt äfven kunnig i kindergårdenundervisning, erhåller plats som lärarinna vid Söderman. Lans uppfostringsanstalt för sinnesslöa. Anstalten är belägen cirka 7 kilom. från Strängnäs. Platsen skall tillträdas i början af januari 1914. Lönen utgår med 500 kr. pr. år med 3 ålderstillägg å 100 kr. efter resp. 5, 10 och 15 års tjänstgöring. Dessutom bostad och fritt vivre samt delaktighet i pensionskassan, 3 mån. ömsesidig uppsägning. Ansökningar, ställda till »Styrelsen för sinnesslöanstalts», jämte betyg och rekommendationer, sändas till Föreståndarinnan före den 3 november, adr. Skolan, Löt, Malmby.

PLATSSÖKANDE

UNG ELEMENTARSKOLEBILD, flicka, huslig och barnkär, önskar plats som husmoders hjälp och sällskap, helst i större stad. Svar till »17 år», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

UNG BILDAD FLICKA från Dalarna, som genomgått 8-kl. klassigt läroverk samt kortare sjukvårdskurs - äfven kunnig i maskinskrifning och bokföring - önskar plats i godt hem. Svar till »Hjälp och trefnad», Iduns exp.

BILDAD DAM åtager sig promenera med små barn, läxläs, pianounderv. privatlekt. översätt. Avskrift av gamla handlingar, högläsning för äldre person eller konvalescent, vistats i Tyskland över 1 1/2 år, i England över 4 år. Allm. Tel. Östern. 5938 Ref. General Berg, Djursholm.

30 ÅRS FLICKA, enkel och allvarlig, söker plats för vård af lungsjuka. Svar till »Aftonsol», Iduns exp. f. v. b.

20-ÅRIG, bättre flicka önskar plats att som medlem af familj hjälpa till med förekommande hushållsgöromål. Någon lön önskas! Svar under sign. »A. S.» Marielund, Gnosjö.

BILDAD, barnkär, musikalisk och hushållskunnig förlöfvad flicka önskar plats i aktingsvärd familj, där jungfru finnes. Lön önskvärd. Svar till »1-15 november», Iduns exp.

DEUTSCHE 24 JAHRE, ausgebildet in Musik, deutscher Sprache und Literatur, sucht Stellung als Gesellschafterin. Svar till: Grete Lichtwerk, Grefgatan 47, 1 tr. Stockholm.

EN 23-ÅRIG FLICKA önskar plats helst som barnfröken eller att sköta äldre herre eller dam. År något kunnig i sjukvård samt husliga sysslor. Svar till »Helst på landet», Postk. Viktoriag. Göteborg.

FRISK 19-ÅRIG flicka, som genomgått 8-kl. klassigt läroverk önskar plats som barnfröken eller som hjälp och sällskap i godt, bildad hem. Svar till »Glädigt humör», Hallsberg.

UNG, bildad flicka, 23 år, önskar mot fritt vivre plats i glatt och trefligt hem, för att som husmoders hjälp och sällskap få lära allt som hör till ett hems skötande. Är mycket inåtresserad af och kunnig i sömnad och finare handarbeten. Har genomgått flera kurser i dessa ämnen. Svar till »C. A. 1913», Vinninga p. r.

BILDAD, musikalisk flicka önskar plats i god familj som sällskap och hjälp. Har genomgått Elisabeth Östmans husmoderskurs och är kunnig i finare handarbeten. Svar till »20 år», Vinninga p. r.

HUSA. En snygg och ordentlig flicka söker plats som husa i en liten bättre familj den 24 oktober eller 1 nov., helst i Sthlm. Svar till »24 år», Laxå p. r.

UNG FLICKA med sex års vana vid kontorsgöromål och kunnig i tyska språket (vistats ett år utomlands) söker plats. Betyg och ref. finnas. Svar till »Dirgnis», Båstad p. r.

FLICKA med realskoleexamen önskar plats att läsa med barn och som husmoders hjälp. Svar till »Tacksam», Strömstad p. r.

KÖPMANSDOTTER söker plats som hjälp och sällskap i bättre familj för att lära hushåll. Villig att deltaga i alla göromål inomhus. På lön fästes ej afseende, endast vänligt bemötande. Tacksam för svar till »Köpmansdotter», Göteborg 2.

BÄTTRE hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v. söker plats i godt hem där jungfru finnes, som hushållsfröken eller husmoders verkliga hjälp. Goda betyg. Svar »Villig-Arbeitsam», Svenska Telegrambyrå, Sthlm.

18-ÅRIG FLICKA med elementarutbildning symp. och behaglig, kunnig i linnesömnad, mycket intresserad af allt husligt arbete, söker plats som husmoders verkliga hjälp, gärna med fritt vivre första tiden. Vidare gm. Maja Perssons Plats- och Inack.-Byrå, Baltzarsg. 28 Malmö Tel. 555.

UNG FLICKA önskar mot fritt vivre komma i bättre familj, där jungfru finnes, för att deltaga och lära hushåll. Svar till »Familjemedlem», Halmstad p. r.

EN musikalisk bättre flicka önskar plats som hjälp och sällskap i godt hem. År villig deltaga i lättare husliga sysslor. Svar till »Familjemedlem», Sv. Telegrambyrå, Örebro.

UNG FLICKA, af köpmannafamilj fr. Göteborg, önskar plats som hjälp och sällskap i fin, treflig familj på landet. Svar till »20 år hösten 1913», S. Gumaelii Annonstyrbå, Göteborg f. v. b.

UNG ELEMENTARBILDAD FLICKA önskar plats som hjälp och sällskap i fin familj. Svar till »X. 18 år», Göteborg, under adr. S. Gumaelii Annonstyrbå, Göteborg f. v. b.

HUSHALLERSKA söker plats; kompetent i ett hems skötande. Svar till »1 höst», Iduns exp.

EN BÄTTRE FLICKA från landet, önskar plats i god familj. År kunnig i matlagning och alla hushållsgöromål samt sömnad. Önskar anses som familjemedlem. Svar emotes tacksamt under adr. »Skånska» Södertelje p. r.

SOM SÄLLSKAP och hjälp önskar 18 års elementarbildad flicka plats i familj där jungfru finnes. Svar till »Familjemedlem», Växjö p. r.

FLICKA önskar att under husmoders ledning grundligt lära allt som hör till ett väl ordnat hem, framför allt matlagning. År villig betala något. Svar till »Jan. 1914», Norrköping p. r.

ENKEL bildad flicka önskar plats i familj att undervisa barn, eller som sällskap för äldre dam. Helst i Stockholm eller dess närhet. Svar emotes tacksamt till »B. J.», Karlstad p. r.

UNG och gladlynt norrländska, som genomgått hushållsskola samt med verklig lust för husliga göromål önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Svar emotes tacksamt under märke »Intresserad», Sundsvall p. r.

FÖRLÖFVAD lärarinna önskar under ferierna komma till större landhushåll för att deltaga i alla inom hus förekommande göromål. Svar till »Landhushåll», Hagerstad p. r.

PLATS som SKRIFTBITRADE å expedition eller hos ämbetsman önskas af 30-årig, bildad dam. Svar till »Okt. 1913», Iduns exp. f. v. b.

UNG BILDAD FLICKA önskar plats i bättre familj. Har med goda betyg avslutat 8-kl. elementarläroverk, är kompetent att undervisa nybörjare i pianospelning, är hemmastad i finare handarbeten samt behärskar såväl tyska tal- som skriftspråket. År villig att vid behov något deltaga i hushållet. Svar till »Familjemedlem S.» Iduns exp., Stockholm.

ENKEL, BILDAD FLICKA, kunnig i barnvård önskar plats antingen som barnsköterska, husmoders hjälp eller ock som skrifbiträde. Betyg och rek. finnas. Svar till »Plikttrogen V. F.», Iduns exp. f. v. b.

KVINNLIG SJUKGYMNAST, som under somrarna har anställning vid badort, önskar dylikt arbete i någon familj under de närmaste månaderna. Svar till »Frisk och arbetsam», Djurås p. r.

EXAM. KVINNL. SJUKGYMNAST söker plats nu genast eller 1ste nov. på institut eller hos privat person. Svar till »Utmärkta betyg», Iduns exp. Stockholm.

BÄTTRE, HUSLIG FLICKA af god familj önskar plats som hjälp och sällskap; är kunnig i alla husliga göromål, klädsömnad, linnesömnad, handarbeten samt något väfnad. Goda rek. finnas. Familjemedlem. Svar till »L. A. 1913», Iduns exp. f. v. b.

LANDTRUKARDOTTER, 20 år, önskar pl. i fam. där jungfru finnes. År villig delt. i alla ett hems görom., men vill vara anedd som familjemedlem. Svar t. Arbetsf., Tranås.

Kvinnlig exam. massö och sjukgymnast önskar plats i familj eller institut. Svar märkt »Gymnast 30», Gumaelii Annonstyrbå, Malmö.

Enkel, gladlynt flicka från ett bättre hem, som genomgått slöjd- o. hushållsskola o. är kunnig i alla i ett hem förefallande sysslor - äfvensom skrifgöromål, önskar plats. Svar inom 8 dagar till »Post-gat. 29», Winslöf.

45-årig änkefru, musikalisk och af god familj söker värdinneplats i godt hem, gärna där barn finnas. Goda rek. finnas. Vidare gm Maja Perssons Plats- och Inack.-Byrå, Baltzarsg. 28, Malmö. Tel. 555.

I DET NATURSKÖNT belägna Ulricehamn finnes inackordering för lindrigt nervösa personer, där tillfälle gifves till kroppsbete (trädgårdsarbete) såväl vinter som sommar. Till hälften vegetariskt bord. Pris 90 kr. pr mån. för ensamt rum. Ref. d. r. Larson Borås. Katy Wikander.

I ROM bosatt svenska, mottager i sitt hem en eller två inackorderingar - damer - för helst längre tid. Närmare underrättelser af Frk. Gunhild Pettersson, 46 Via Ludovisi, Rom.

EN ENKEL köpmansfamilj, bestående af 4 pers., däraf 2 barn å 6 och 10 år, önskar tillbringa 14 dagar från den 22 dec. å herregård eller prästgård, ej för långt från Göteborg. Svar med pris och läge till Nordiska Annonstyrbån, Göteborg, under adr. »Rekreation Julen 1913».

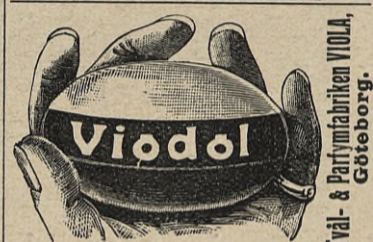
UNG DAM önskar t. d. 1ste nov. inackordering hos fint bildad familj, där ungdom finnes, å större herrgård i frisk och vacker trakt, helst Södermanland el. Småland. Tillfälle att lära något konstväfnad önskvärdt. Ref. torde utbytats. Svar f. v. b. till »S. E. L.» Iduns exp.

16 års flicka af god familj,

i behof af hög och ren luft önskar inackordering under höst- och vintermånaderna hos familj där ungdom finnes (helst i Dalarna) och där omsorgsfull vård kan erhållas. Svar med prisuppgift och närmare meddelanden emotes af »D. W.», S. Gumaelii Annonstyrbå, Göteborg.

Korrespondensundervisning i Harmoni och instrumentation. Billiga kurser. Prospekt gratis. Musikdir. C. Ekbergs Musikhandel och Pianomagasin, Malmö. Tel. 3279.

Förstkl. musikinstrument, strängar o. tillbehör. Malmssjöns berömda Pianinos och Flygjar. Musikalier. 25-öres bibl., cirka 400 nummer. Katalog gratis.

VIODOL-Tvålen, med största omsorg sammansatt af de finaste ingredienser, är en toalett-tvål af högsta kvalitet.

«Gemlas» hopfällbara Reformbord
äro bäst - säljas mest.
Praktiska!

Börja ej saknas i något hem!
Tillverkas i flere olika modeller och prislägen.
Erhålles i hvarje väl sorterad leksaks- och möbelaffär.

Gemla Fabriks A.-B., Diö.
Annonsera i Idun!

Den vackraste hyn

har den som dagligen använder **Abecatvål.**
Tillv. Fabriken Carl, Malmö Ö.
Rikst. 445.

Det bästa hvetemjålet

Väfskedar, Solf, Skyttlar, Spännare
för hemsöjd.
John A. Thulin & Co Väfskedfabrik,
NORRKÖPING. Riks 670.

Från YSTAD HAPARANDA
användes **YVY** tvål.

Säljes i hvarje väl sorterad parfym- och herrekliperingsaffär för 50 öre pr st.
Osterlin & Ulrikssons Kem. Tekn. Fabrik,
- YSTAD -

Att själv måla (lackera) möbler m. m. kan hvem som helst med Ripolin, 84 färgtoner. Tor- kar fort med en porslinsliknande glans. Otroligt hållbar. En bok »Om dekoration och målning» jämte fullständiga färgskalor erhålles gratis och franko. Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

LILJEHOLMENS
Stearinfabriks-Aktiebolag
Kungl. Hofleverantör
STOCKHOLM Sö.

Kronljus	Kanalljus
Stakljus	Grenljus
Lyktljus	Julgransljus
Altarljus	Cykelljus

Illuminationsljus
Pianoljus "Splendor"
i engelsk typ.

Endast superior och prima ljus äro stämplade "LILJEHOLMEN"

ELEKTRISKA DAMMSUGAREN
LUX
ÄR DEN ENDA SOM FÖRMÅR HÅLLA EDER VÅNING FRI FRÅN DAMM.
ENKEL OCH BILLIG I DRIFT.
SPARAR MATTOR OCH MÖBLER.
INFORDRA OFFERT.
A.-B. LUX, STOCKHOLM.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Gymnastikdirektörsexamen

afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.

Prospekt gen. kapt. J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut, Göteborg, längsta o fullständigaste specialkurs i Sjukgymnastik o. Massage.

Begär prospekt!

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm. Mästernamnelsgatan 70.

Hårnät,

äkt till kr. 3,75 pr. puss. vanl. storl. prof mot 35 öre i frimärken. Svenska Hårnätimporten: Stockholm Va.

Mélanogéne,

Dicuemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pr. kr. 4,50. Försändes diskret.

Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

Damer!

Innan Ni göra något för Eder hy, hänvänd Eder förtroendefullt till Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, 21 Drottninggatan 21, Sthlm, där Ni kunna diskret erhålla enastående och oskadliga medel, som verkligen förskönar hyn.

MOMENTAN. Bästa färgmedel för hår och skägg. Är för hälsan oskadligt. Verkan ögonblicklig. Faller ej vid tvättning. Pris 5 kr. pr. sats. Ziwertz Efr., Göteborg, Återförsäljare rabatt.

Besvärande hårväxt borttages bäst genom **Macmillan & Arthurs**

Före Efter

EPILATOIRE. Depôt hos A. W. NORDING, Sthlm. Biblioteksg. 11, Birgerjarlsg. 16, Drottningg. 63.

Förnämsta medel att skydda huden och bevara hyns friskhet är **Oatine-Crème** — en kraftig, snöhvitt naturprodukt af ren hafre. Äkta Oatine-Crème i hvit burk med grönt lock från The Oatine Co., London, säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. per burk. Oatine-Crème, -Tväål, -Puder o. -Balsam finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11, Birgerjarlsg. 16 o. Drottninggatan 63 Stockholm.

Prenumerera på Barngarderoben!

EAU DE QUININE KRONAN AF ALLA HÄRVATTEN **ED. PINAUD** 18, PLACE VENDÔME PARIS

Bevarar o. stärker hårväxten.

FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

VINOLIA Tvålar, Parfymer och Toalett-Artiklar.

FÖR BARNVÅRDEN. VINOLIA PUDER och CRÈME äro alltid ombärliga för barn. Deras ömtåliga hud blir lätt röd och narig. Glöm ej VINOLIA, när Lillan badar.

Vinolia Generalagentur: Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. DJ.

Ferrin Fås på apoteken. Bästa järnmedel utmärkt styrkande. Apoteket Lejonet, Malmö.

Damer! Erkänt bästa medel mot generande härväxt är Parfumerie Favorits, sändes mot 3 kr. postförskott. Parfumerie Favorite, Göteborg.

Prenumerera på Idun!

Köttsoffa bereder man bäst af **MAGGI'S** Buljong-Tärningar

Läs detta: Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke bli förväxlad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med åga 35 års praktik ehuru själf endast 32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp mot Engelska sjukan och Barnförslamning, så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktid och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukan utryter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: **Bloddrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, lederna blifva styfva, stockar sig slemmet på strupen kallas det struma** Sneda lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen de lida oförskydd. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg **HANNA BENGTTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamavägen Tel 58 66**

Lektioner i Linnésömnad (äfven blusar, barnkläder m. m.) Praktisk metod, utan träckling. Under okt., nov. äfven aftonkurser. **Karin Egnér.** **Eva Egnér.** R. T. 3590. **Sibyllegatan 36, Stockholm.** A. T. 210 04.

BOKBINDERILEKTIONER. Bind Edra böcker själf! Lektioner gifvas af **Fröken Holmgren, Tegnérsgatan 1, 3 tr.** A. T. Br. 31 59. R. T. 99 61. Äfven kvällslektioner.

Epokgörande uppfindingar inom Piano- & Orgelfabrikationen!

Ny, patenterad konstruktion av resonansbotten!

Nyhet! Crescendoverk för Orgel-Harmonium. Patent sökt!

Läs nedanstående intyg från några av våra förnämsta auktoriteter:

Undertecknad har godkänt och godkänt några pianos av firmen A. G. Rålin i Åmål tillverkat pianino, med nykonstruerad resonansbotten och med sådant resultat, att instrumentet i fråga vunnit en **tonskönhet och klangstyrka, som torde blifva epokgörande inom fabrikationen**

Stockholm den 26 september 1912.

CONRAD NORDQUIST, Förste hovkapellmästare.

Efter tagen kännedom om några av Aktiebolaget A. G. Rålin i Åmål härstädes utställda pianino, ä vilka vidtagits högst väsentliga förändringar med resonansbotten och andra delar, gör det mig en verklig glädje att konstatera det dessa instrument utmärka sig för **mycket klangskön och sängbar ton, behagligt spelsätt samt det av allt framgår, att de äro särdeles sorgfälligt arbetade, och att man tillgodogjort sig det bästa, vad utlandet i detta fack har att bjuda.**

Stockholm i september 1912.

RICHARD ANDERSSON, Professor, tonsättare. Ledamot av K. Musik. Akademien.

Utställning i Stockholm: **Kungsgatan 53.**

A.-B. A. G. Rålin's Orgel- & Pianofabrik, Åmål.

Undertecknad har godkänt några pianos av firmen A. G. Rålin i Åmål tillverknig o. försedda med en ny anordning i resonansbotten. Enligt min övertygelse har denna gång ett stort framsteg gjorts på pianokonstruktionens område, ett framsteg, som i anmärkningsvärd grad möjliggör frambringandet af en stor, fyllig, nobel och sjungande ton, även i de högsta oktaverna. Ett förstklassigt arbete har nedlagts i dessa pianos; bland annat äro de försedda med den berömda Schwandermekaniken, varigenom en utsökt spelart åstadkommes. Jag tvekar därför ej att ställa detta fabrikat i bredd med de bästa i sitt slag.

Stockholm den 22 september 1912.

LENNART LUNDBERG, Förste lärare i pianospelning vid K. Musikkonserv.

Uti ovanstående uttalande instämma:

L. J. ZETTERQUIST, Lärare vid K. Musikkonserv. **TURE RANGSTROM,** Tonsättare o. Musikant. i Sthlms Dagblad.

Utställning i Göteborg: **Kungsgatan 34.**

De herrar affärsmän som driva affärer med smålänningar torde observera att

Jönköpings läns Tidning

läses av en köpstark befolkning i såväl stad som på landsbygden. — — — — —

Jönköpings läns Tidning

utkommer varannan dag. Annonspriset är 5 öre före och 4 öre efter text. Införes annons minst 5 gånger lämnas rabatt. Var god infordra offert. Under Okt., Nov. och Dec. billighetsprenumeration med

50 öre.

Södra K. F. U. K:s Husmoders- och Tjänarinneskola Östgötagatan 24 B, Stockholm, börjar sin vinterkurs den 28 okt. 1913. Grundlig o. praktisk undervisning i alla de svslor, som fordras af en dugande husmoder och tjänarinna, såsom uppköp af matvaror, enklare och finare matlagning, bakning, beredning af charkuterivaror, syltning och konservering, dukning, servering, tvätt, strykning, mangling och sömnad. Prospekt mot porto. Upplysningar lämnas 1-3 e. m. Riks Söder 12. A. T. 310 01.

Husmoderskurs öppnas i Enköping den 15 okt. Anmälningar mottar af **Estrid Frigell**, examinerad skolkökslärarinna. A. Enköping. Allm. Tel. Bästa referenser.

Margareta Slöjd- och Husmodersskola har till uppgift att praktiskt utbilda kvinnor väl för enklare som större och mera krävande hem. Upplysningar och spekt från skolan. Postadr. Filipstad, Rikst. 246.

Med **"Systemadressen"** åstadkommes en ypperlig, hållbar och hälsosam bädd till billigt pris! Utlåtande från sjukhus och läkare m. fl. stå till förfogande **Aktiebolaget Stockholms Vaddfabrik**, Liljeholmen, Stockholm. Fabriksbod: **Jakobsbergsgatan 14.**

Kan en hvar bli en stor pianist? Förvänuande resultat af ett på vetenskapligt grundat utarbetadt system. I Göteborg har etablerats ett institut, som per korrespondens meddelar undervisning efter ett system, som påstås sätta en hvar i stånd att på kort tid ernå äfven den högsta grad af teknik. Personer, som pröfva detta system och ägna blott några minuter dagligen däråt, säga sig på några månader göra lika stora framsteg som eljest på årat. Systemet finnes förklaradt i en broschyr, som äfven tydligt påvisar orsak till att hittills så ytterst få lyckas blifva verkliga pianister. För att göra systemet bekant sändes denna broschyr gratis till en hvar, som uppger namn och adress till **"Forteinstitutet, Göteborg"**. Skrif efter den genast — om Ni vilja lära Eder spela piano, måste Ni bli bekant med detta system.

Kunskap 17,840,000 kr. skola utlötas 1889 års Stockholms Teater-premiestationer. Dragning den 1 nov. och högsta vinsten **15,000 kr.**

För endast kr. 1:50 erhålles kontrakt med ensam vinst på 15,000 kr. — å fyra o. för kr. 10: — å tio obligationer, portofritt. Dragningslista gratis. Numera detta ovanligt fördelaktiga lotter starkt efterfrågade. Skynda på säkert hinna med. Beställningar sändas till **OBLIGATIONSKONTRET, Stora Nygatan 19-21 Malmö.**

BRUNKEBERG TEATER Alltid veckans bästa nyheter!

Gummiklackar "Excelsior"

Finnas i hvarje välsorterad skoaffär

Idun utgifves denna vecka i A och